

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΠΑΘΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

1^ο Πανελλήνιο
Συνέδριο Συνεχιζόμενης
Εκπαίδευσης στην
Εσωτερική Παθολογία
με Διεθνή συμμετοχή

26-28 Ξενοδοχείο
Φεβρουαρίου **Macedonia Palace**
2015 Θεσσαλονίκη

Παχυσαρκία

Ευθ. Καπάνταης

Διευθυντής
Τμήμα: Διαβήτη-Παχυσαρκίας-Μεταβολισμού
Νοσοκομείο Metropolitan

Δομή της ομιλίας

- Γενικά στοιχεία για την παχυσαρκία
- Οι επιπτώσεις της παχυσαρκίας στην υγεία
- Ο επωφελής ρόλος της απώλειας βάρους

Δομή της ομιλίας

- Γενικά στοιχεία για την παχυσαρκία
- Οι επιπτώσεις της παχυσαρκίας στην υγεία
- Ο επωφελής ρόλος της απώλειας βάρους

Ορισμός της παχυσαρκίας

Παχυσαρκία ορίζεται:

ως η νόσος του ενεργειακού μεταβολισμού, στην οποία υπάρχει παθολογικά αυξημένη συσσώρευση λίπους στο ανθρώπινο σώμα, σε σημείο ώστε να αποτελεί κίνδυνο για την υγεία.

Παχυσαρκία είναι νόσος!

Είναι η παχυσαρκία νόσος;

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει αναγνωρίσει επίσημα την παχυσαρκία ως νόσο από το 1997 και τη συμπεριέλαβε στη Διεθνή Ταξινόμηση Παθήσεων (International Classification of Diseases).

Γιατί η παχυσαρκία είναι νόσος;

Ως νόσος ορίζεται κάθε κατάσταση που μειώνει τον προσδόκιμο χρόνο επιβίωσης ή/και την ποιότητα διαβίωσης.

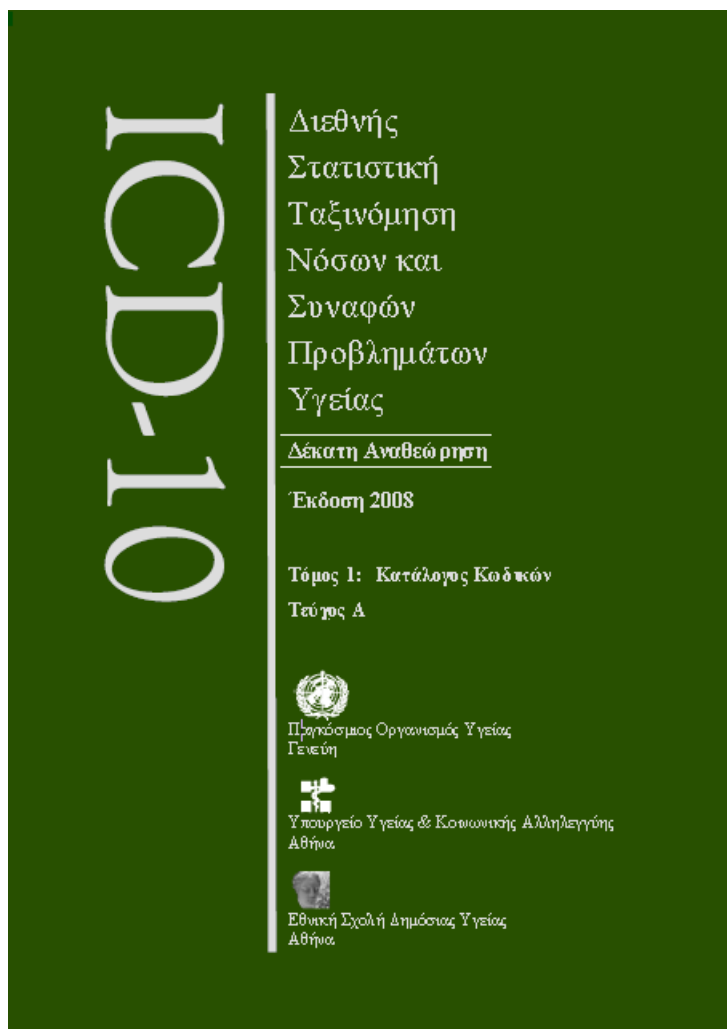
Ιπποκράτης 460 – 370 π.Χ.

Άφορισμοί:

Οἱ παχέες σφόδρα κατὰ φύσιν, ταχυθάνατοι γίνονται μᾶλλον τῶν ἰσχνῶν

Διεθνής Στατιστική Ταξινόμηση Νόσων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας (ICD-10)

Παχυσαρκία και άλλες καταστάσεις υπερσιτισμού (E65 - E68)

E65 Εντοπισμένη παχυσαρκία
Τοπική συσσώρευση λίπους

E66 Παχυσαρκία
Εξαιρούνται: λιπογεννητική δυστροφία (E23.6)
λιπομάτωση

- ΜΚΑ (E88.2)
- επώδυνη [του Dercum] (E88.2)
- σύνδρομο Prader-Willi (Q87.1)

E66.0 Παχυσαρκία από αυξημένη πρόσληψη θερμίδων

E66.1 Φαρμακευτικής αιτιολογίας παχυσαρκία
Χρησιμοποιήστε πρόσθετους κωδικούς εξωγενών αιτιολογικών παραγόντων (Κεφάλαιο XX), εάν είναι επιθυμητό, για να προσδιορίσετε το φάρμακο.

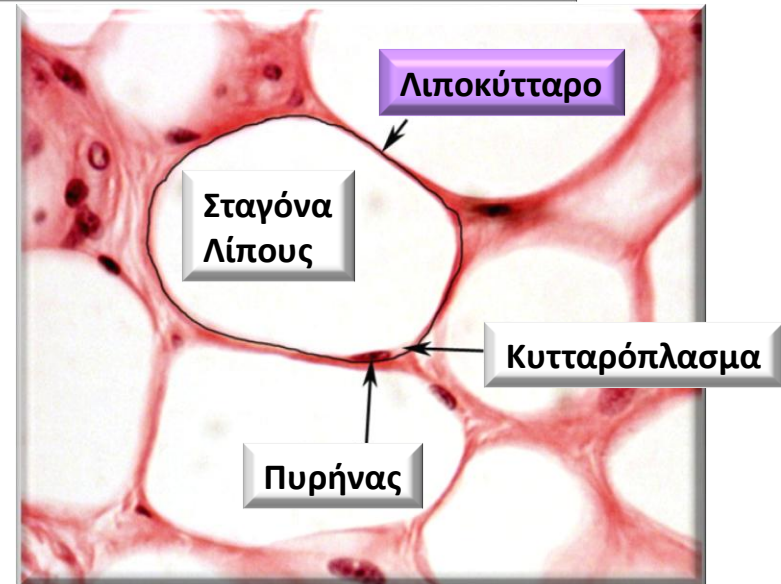
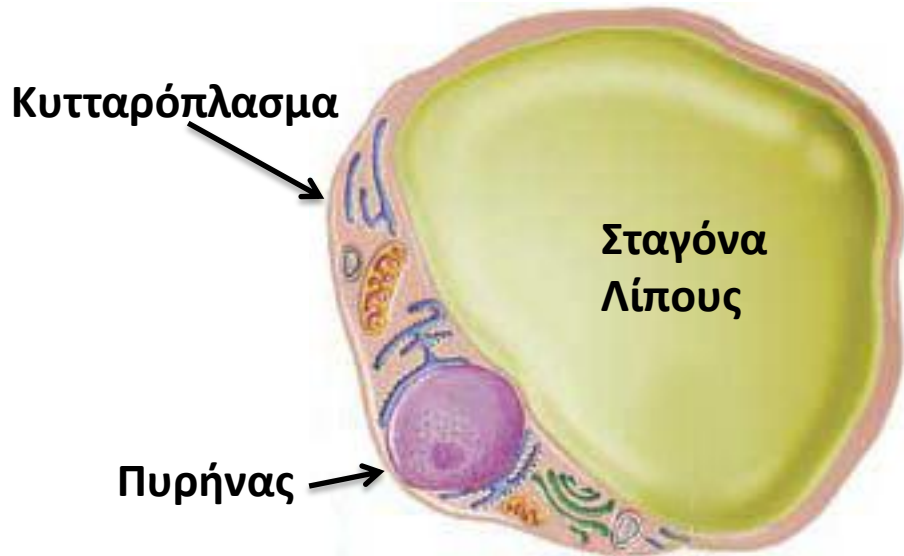
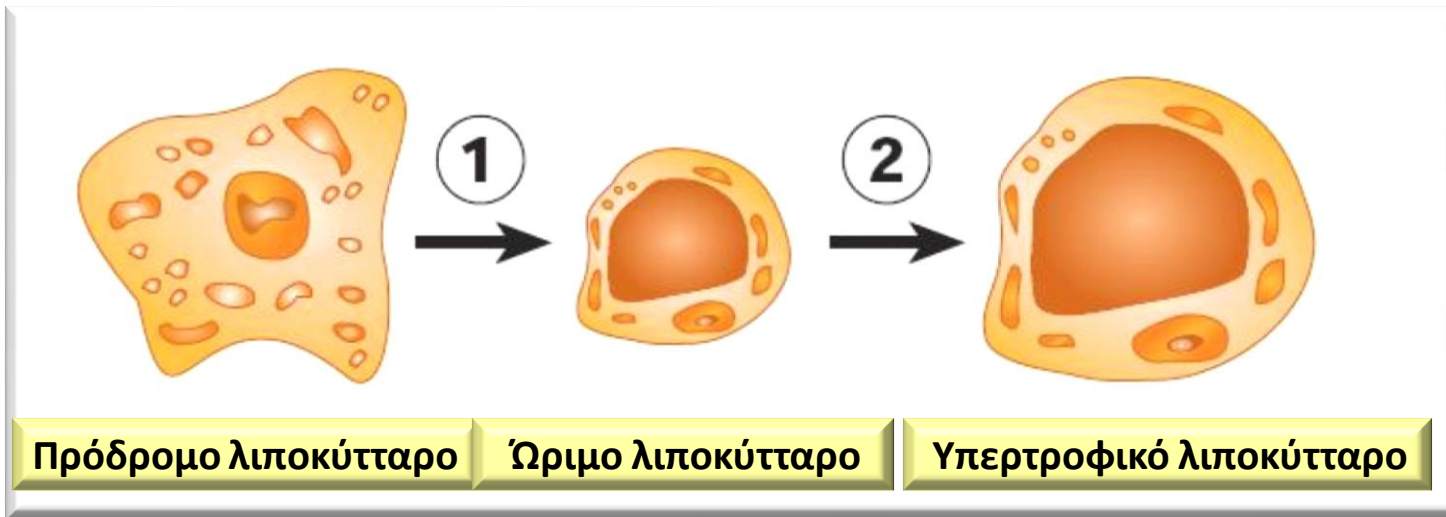
E66.2 Υπερβολική παχυσαρκία με κυψελιδικό υποαερισμό
Σύνδρομο Pickwick

E66.8 Άλλες μορφές παχυσαρκίας
Νοσογόνος παχυσαρκία

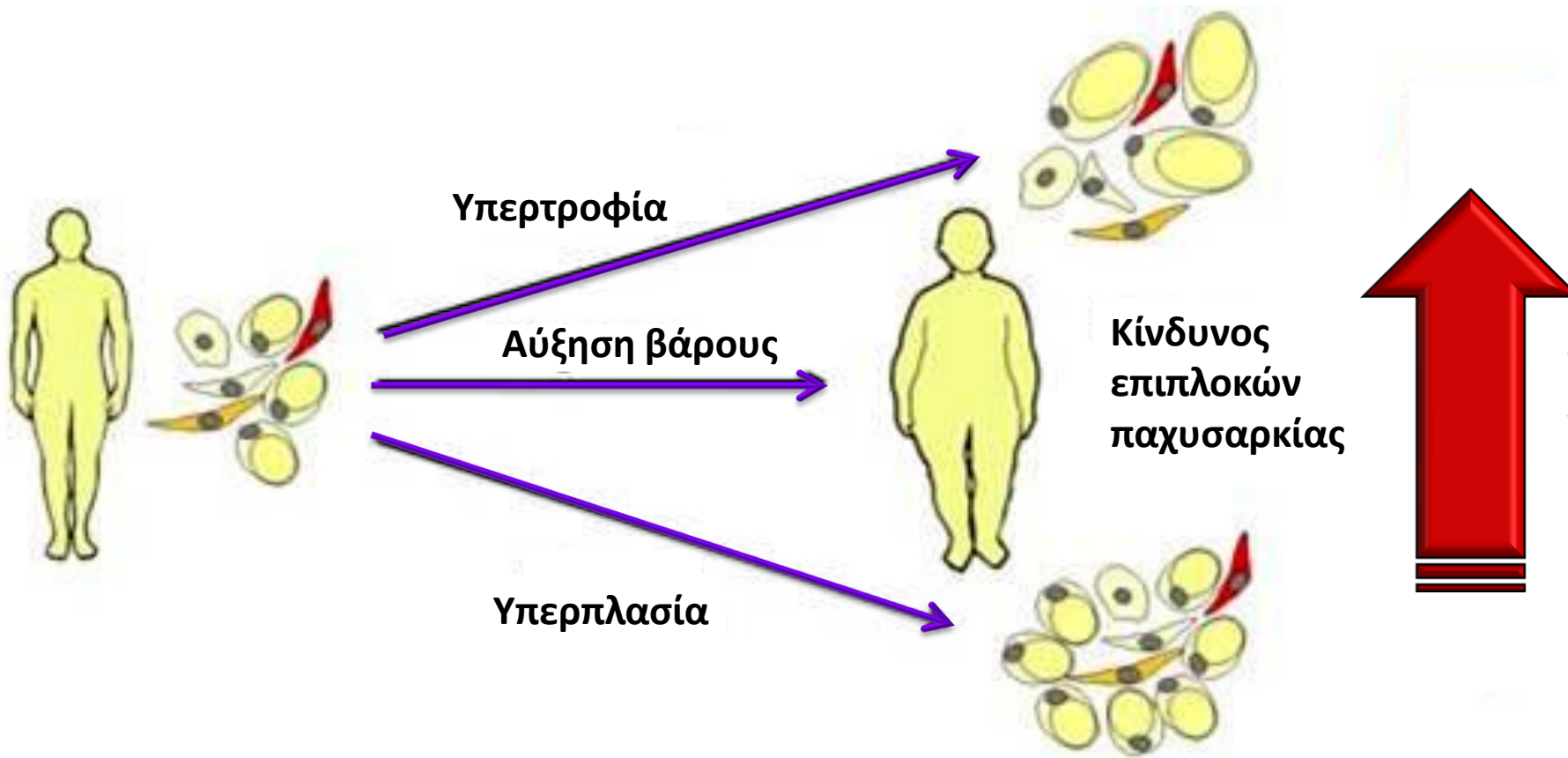
E66.9 Παχυσαρκία, μη καθορισμένη
Απλή παχυσαρκία ΜΚΑ

Η εξέλιξη του λιποκυττάρου

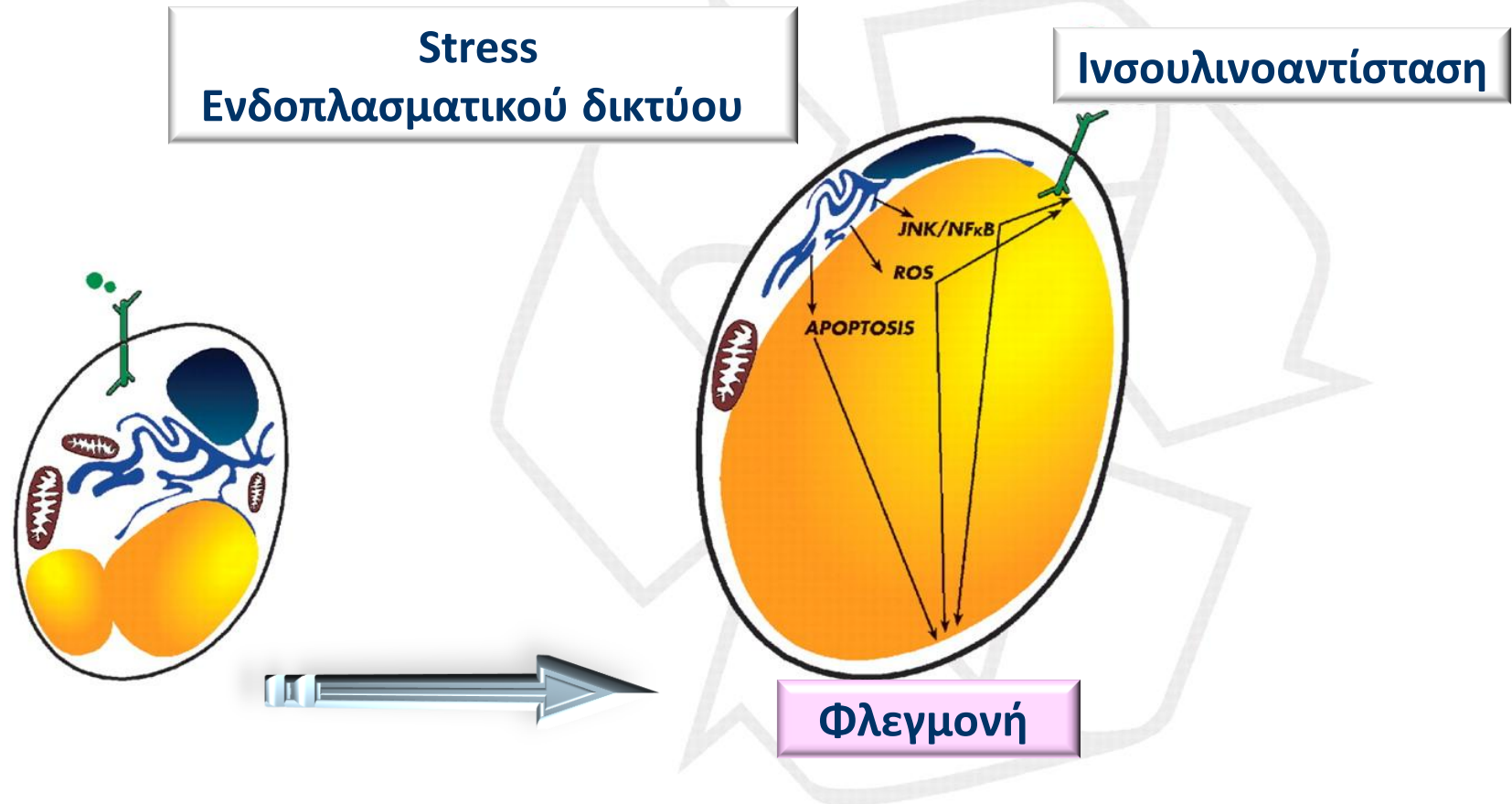

Υπερτροφική και υπερπλαστική μορφή της παχυσαρκίας

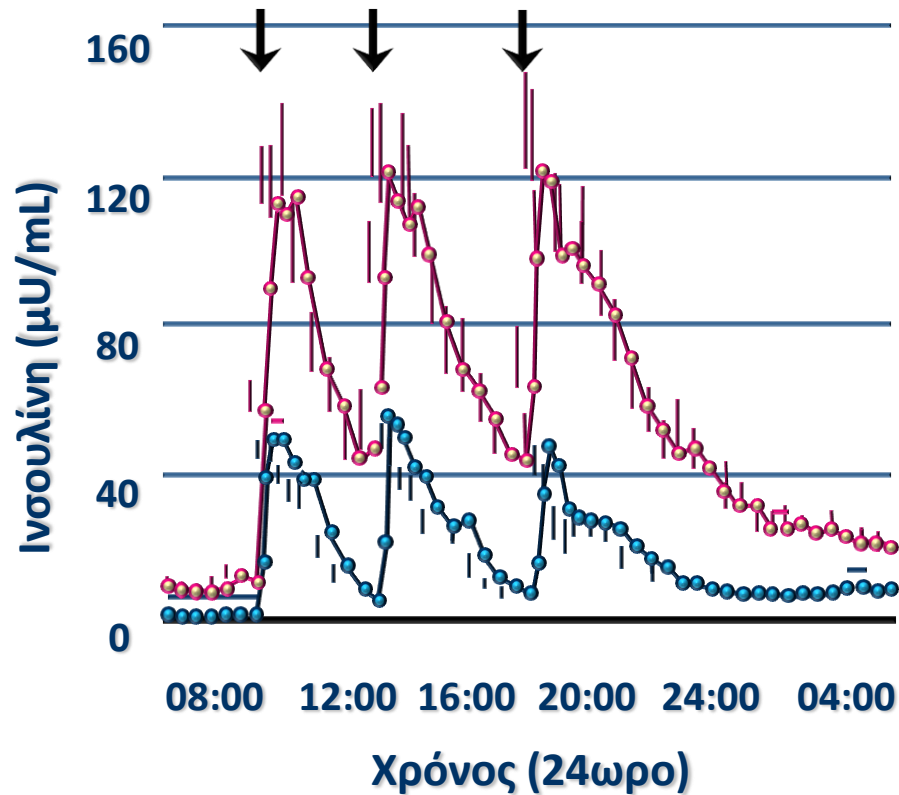
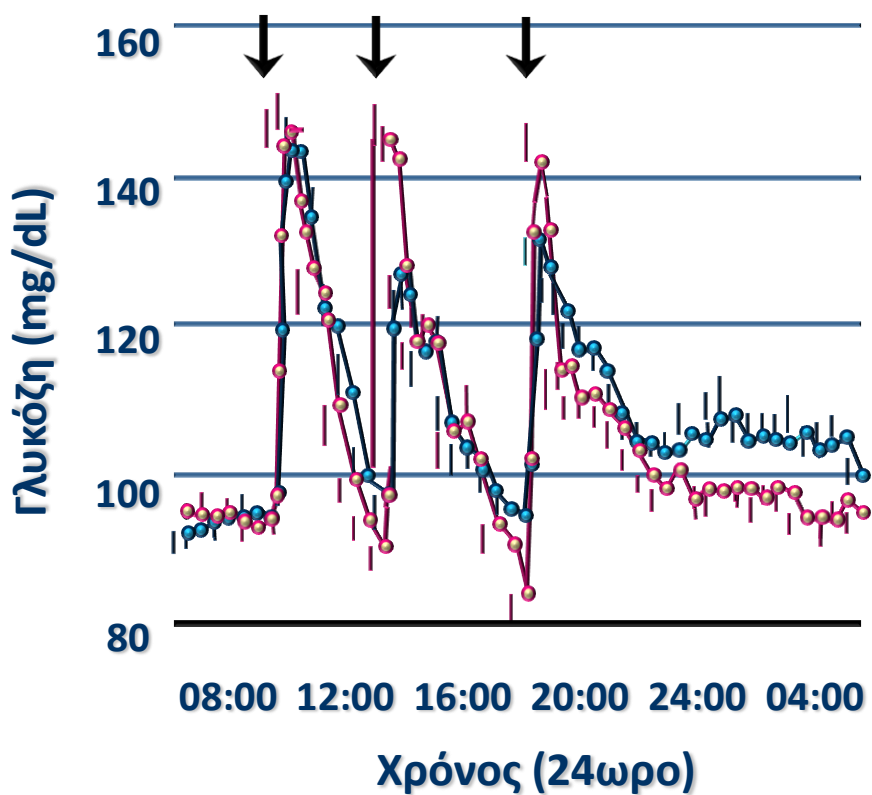
Η αύξηση του μεγέθους του λιποκυττάρου, συνοδεύεται με stress του ενδοπλασματικού δικτύου & ινσουλινοαντίσταση

Τα παχύσαρκα άτομα εκκρίνουν περισσότερη ινσουλίνη λόγω ινσουλινοαντίστασης

Φυσιολογικού βάρους

Παχύσαρκοι

Κλινικά ευρήματα γυναικών με Υπερπλασία ή Υπερτροφία λιποκυττάρων

Παράμετροι	Υπερπλασία (n=254)	Υπερτροφία (n=218)	ρ
Ηλικία (έτη)	38 ± 10	40 ± 11	0.01
Περίμετρος Μέσης (cm)	100 ± 22	105 ± 19	0.01
Waist-to-Hip Ratio	0.895 ± 0.085	0.924 ± 0.098	0.0005
Δείκτης Μάζας Σώματος (kg/m ²)	32.5 ± 9.4	33.1 ± 8.1	0.37
Γλυκόζη (mmol/l)	5.2 ± 1.4	5.4 ± 1.0	0.12
Ινσουλίνη (mU/l)	10.1 ± 7.8	13.0 ± 7.7	<0.0001
HOMA-R index	0.25 ± 0.33	0.42 ± 0.29	<0.0001
Χοληστερόλη (mmol/l)	4.9 ± 1.0	5.1 ± 1.1	0.033
HDL-χοληστερόλη (mmol/l)	1.40 ± 0.39	1.28 ± 0.36	0.001
Τριγλυκερίδια (mmol/l)	1.2 ± 0.8	1.5 ± 0.8	0.002
Όγκος λιποκυττάρου (pl)	555 ± 224	825 ± 209	<0.0001
Αριθμός λιποκυττάρων (x10 ¹⁰)	7.9 ± 2.8	5.3 ± 1.7	<0.0001

Σύγκριση νορμοβαρών ατόμων, με ή χωρίς γενετική προδιάθεση για διαβήτη ή παχυσαρκία

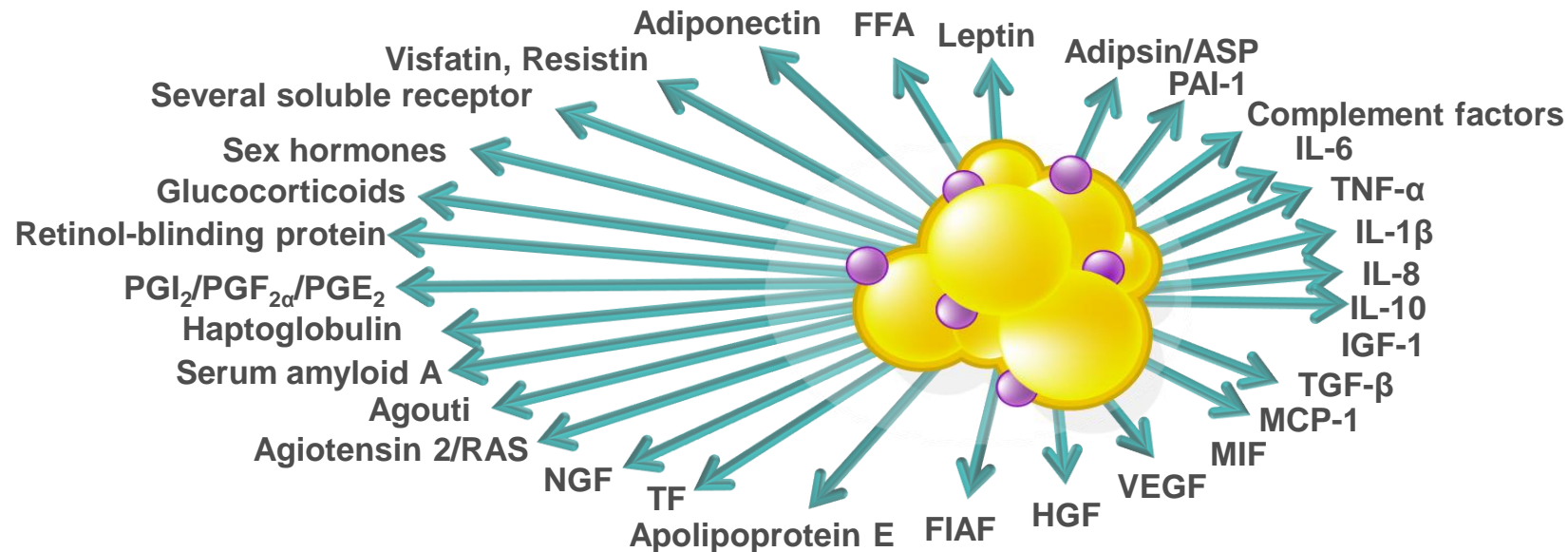
Φυσιολογικού βάρους άτομα

Γενετική προδιάθεση

Παράμετροι	<u>Σακχ. Διαβήτης τύπου 2</u>		<u>Υπέρβαροι ή Παχύσαρκοι</u>	
	ΝΑΙ (n=17)	ΟΧΙ (n=65)	ΝΑΙ (n=56)	ΟΧΙ (n=26)
Ηλικία (έτη)	38 ± 2	33 ± 1	35 ± 1	32 ± 1
Περίμετρος μέσης (cm)	82 ± 2(*)	79 ± 1	80 ± 1*	77 ± 1
ΔΜΣ (kg/m ²)	22.9 ± 0.4	22.4 ± 0.2	22.7 ± 0.2	22.2 ± 0.3
Σωματικό λίπος (kg)	19 ± 1	18 ± 1	18 ± 1	17 ± 1
Όγκος λιποκυττάρων (pl)	511 ± 45**	400 ± 19	431 ± 23	407 ± 30
Delta value (pl)	64 ± 38**	-37 ± 18	-15 ± 21	-18 ± 28
Δείκτης HOMA-IR	1.62 ± 0.24*	1.17 ± 0.08	1.26 ± 0.09	1.26 ± 0.16
HDL-χοληστερόλη (mmol/l)	1.39 ± 0.10*	1.62 ± 0.05	1.56 ± 0.07	1.60 ± 0.07
Απολιποπρωτεΐνη AI (mmol/l)	1.37 ± 0.07	1.48 ± 0.05	1.43 ± 0.05	1.51 ± 0.07
Απολιποπρωτεΐνη B (mmol/l)	0.94 ± 0.06(*)	0.82 ± 0.04	0.86 ± 0.04	0.84 ± 0.06
Αρο B/αρο AI	0.72 ± 0.07*	0.57 ± 0.03	0.63 ± 0.04	0.56 ± 0.04

(*) 0.05<p<0.1, *p<0.05, **p=0.01

Η ενδοκρινική λειτουργία του λευκού λιπώδους ιστού

Επεξηγήσεις:

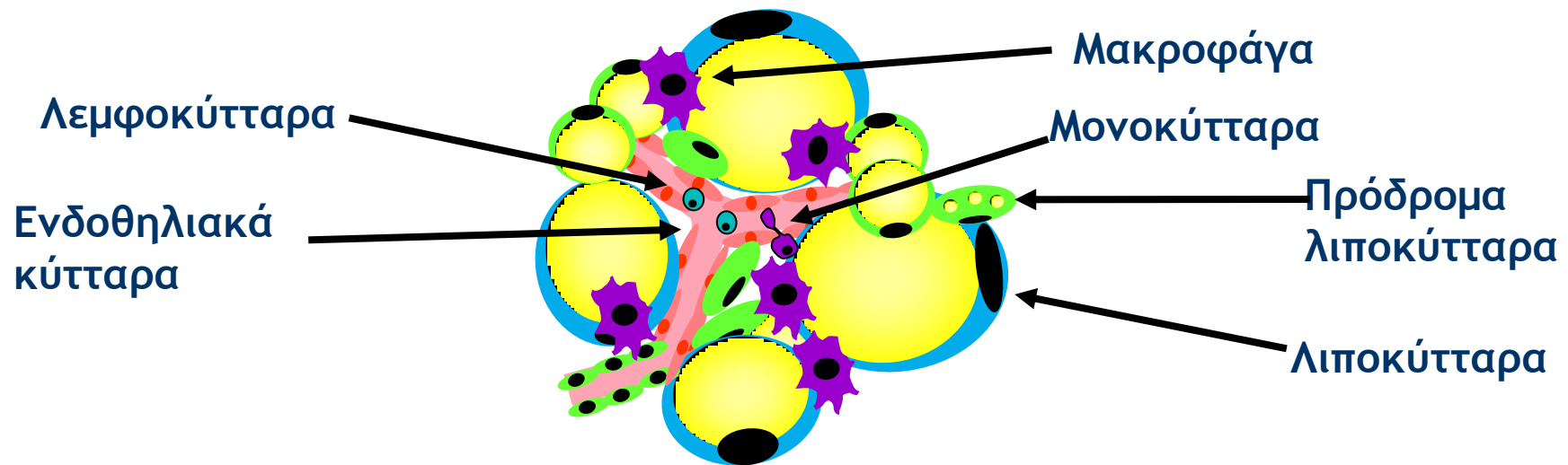
ASP= Acylation-stimulating protein
 FFA= Free fatty acid
 FIAF= Fasting-induced adipose factor
 HGF= Hepatocyte growth factor
 IGF-1 = Insulin-like growth factor-1
 IL= Interleukin

MCP-1= Monocyte chemoattractant protein-1
 MIF= Macrophage migration inhibitory factor
 NGF= Nerve growth factor
 PAI-1= Plasminogen activator inhibitor-1
 PGE₂= Prostaglandin E₂
 PGF_{2α}= 8-iso-prostaglandin F_{2α}

PGI₂= Prostaglandin I₂
 RAS= Renin-angiotensin system
 TF= Tissue factor
 TGF-β= Transforming growth factor-β
 TNF-α= Tumor necrosis factor-α
 VEGF= Vascular endothelial growth factor

Κυτταρικοί πληθυσμοί εντός του λευκού λιπώδους ιστού

- Λιποκύτταρα ≈30%
- Πρόδρομα λιποκύτταρα & ινοβλάστες
- Ίνες κολλαγόνου
- Αιμοφόρων αγγείων (τοιχώματος & ενδοθηλίου τριχοειδών)
- Κύτταρα ανοσοποιητικού (μονοπύρρηνα, μακροφάγα, λεμφοκύτταρα)

Δομή της ομιλίας

- Γενικά στοιχεία για την παχυσαρκία
- Οι επιπτώσεις της παχυσαρκίας στην υγεία
- Ο επωφελής ρόλος της απώλειας βάρους

Η παχυσαρκία είναι πολυστηματική νόσος

Παθήσεις Αναπνευστικού
Σ. Άπνοιας του ύπνου
Περιοριστικού τύπου ανεπάρκεια

Αυξημένη ενδοκρανιακή πίεση

Αγγειακά εγκεφαλικά

Καταρράκτης

Μη αλκοολική στεατοηπατίτις

Στεφανιαία νόσος

Στεάτωση

Στεατοηπατίτις

Κίρρωση

← Σακχ. Διαβήτης

← Δυσλιπιδαιμία

← Υπέρταση

Χολοκυστοπάθειες

Παγκρεατίτις

Γυναικολογικές διαταραχές

Διαταραχές της περιόδου

Υπογονιμότητα

Σ. πολυκυστικών ωοθηκών

Καρκίνος

Μαστού, ενδομητρίου,

τραχήλου της μήτρας

παχέος εντέρου, οισοφάγου,

παγκρέατος, νεφρών, προστάτη

Οστεοαρθρίτις

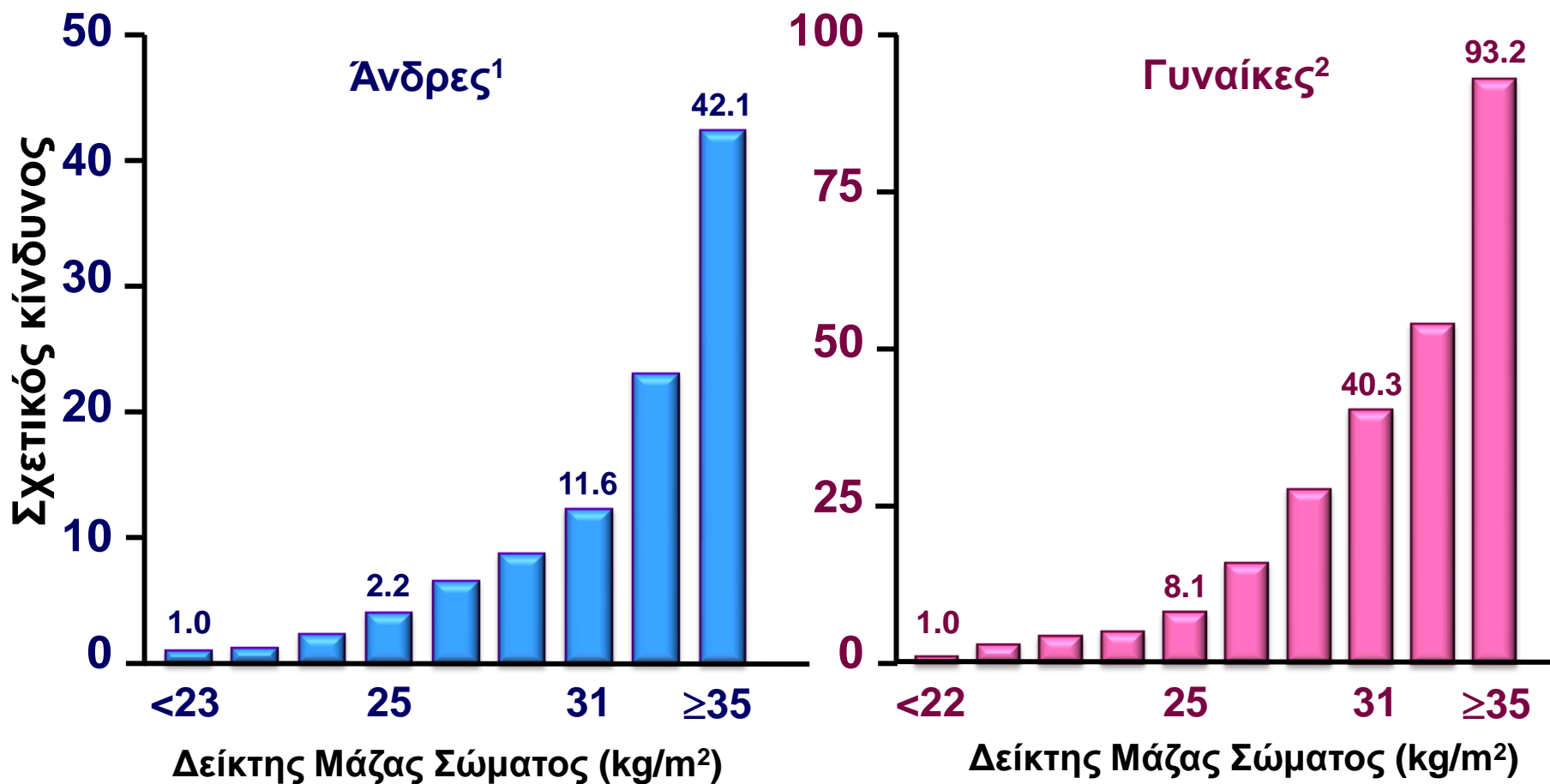
Φλεβική ανεπάρκεια

Δερματοπάθειες

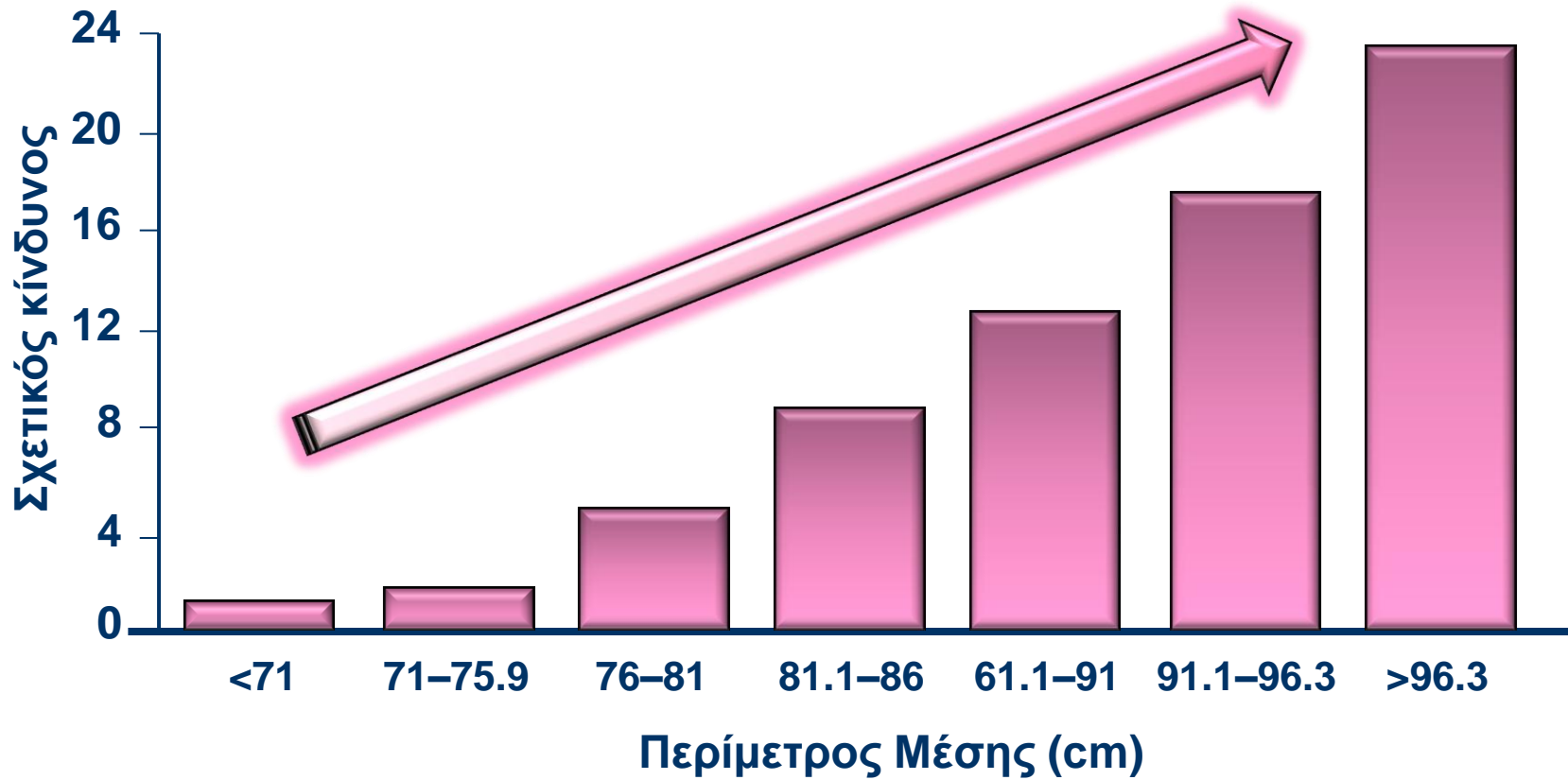
Ουρική αρθρίτις

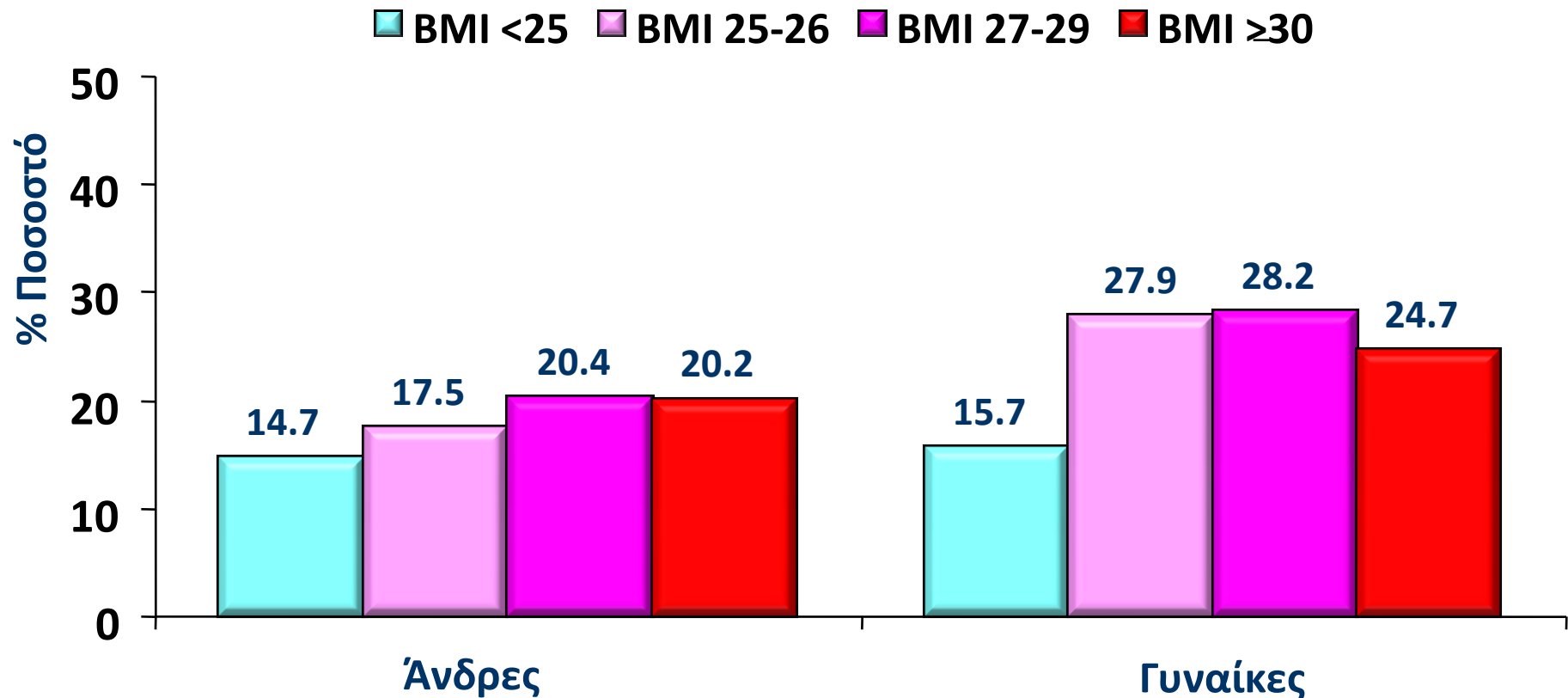
Η παχυσαρκία είναι πρωταρχικός παράγων κινδύνου εμφάνισης σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2

Αυξημένη εναπόθεση ενδοκοιλιακού λίπους & ο κίνδυνος εμφάνισης σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2

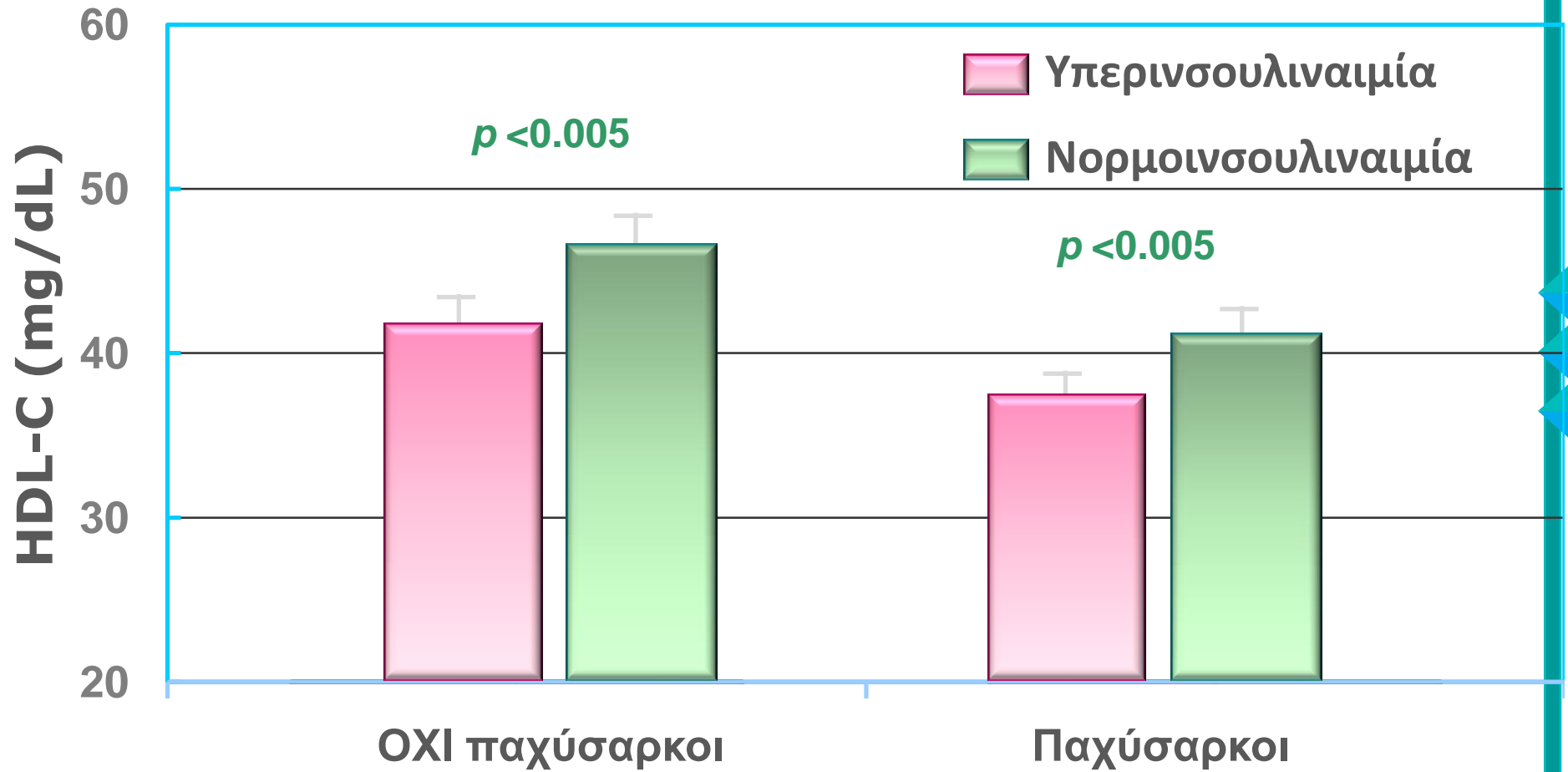
Ο επιπολασμός της υπερχοληστερολαιμίας ανάλογα το σωματικό βάρος (NHANES III)

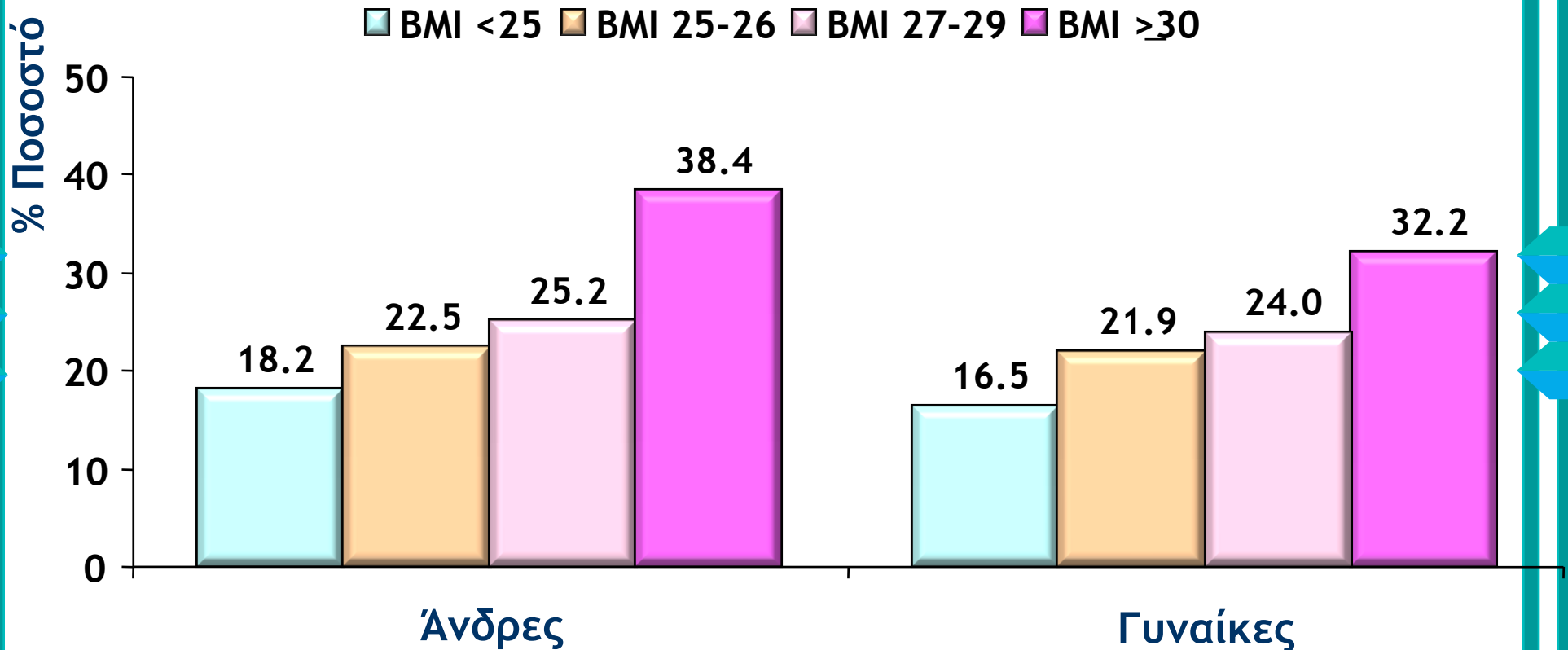
Υπερχοληστερολαιμία οριζόμενη ως:

Ολική Χοληστερόλη ≥ 240 mg/dl ή λήψη υποχοληστερολαιμικών φαρμάκων

Η σχέση παχυσαρκίας, υπερινσουλαιμίας και HDL-C

Ο επιπολασμός της αρτηριακής υπέρτασης ανάλογα το σωματικό βάρος (NHANES III)

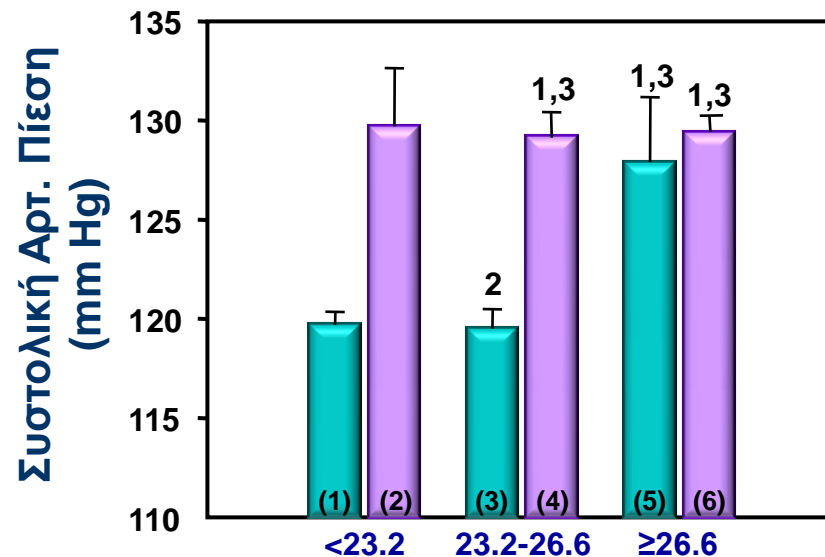
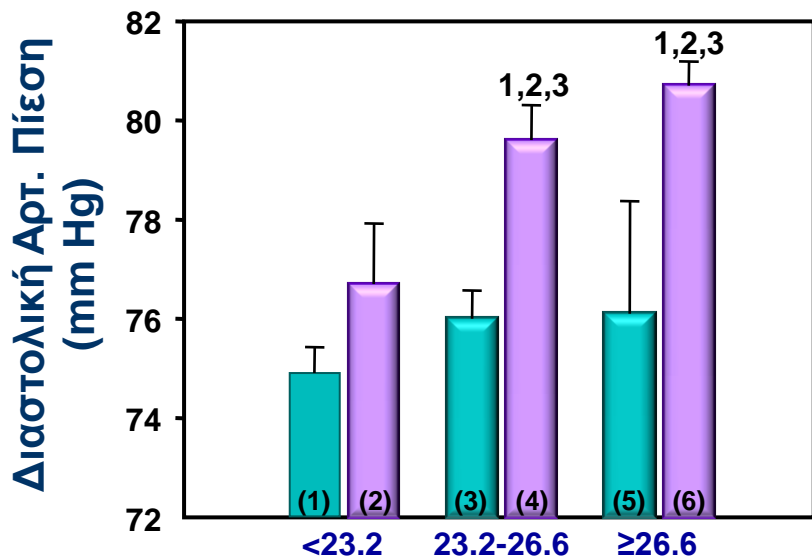

Αρτηριακή Υπέρταση οριζόμενη ως:

Συστολική ≥ 140 mm Hg & Διαστολική ≥ 90 mm Hg ή λήψη αντιυπερτασικών φαρμάκων

Η επίπτωση της περιμέτρου της μέσης ανδρών στην διαστολική & συστολική αρτηριακή πίεση

Άνδρες: ■ <88 cm ■ ≥88 cm

Τριτημόρια ΔΜΣ (kg/m²)

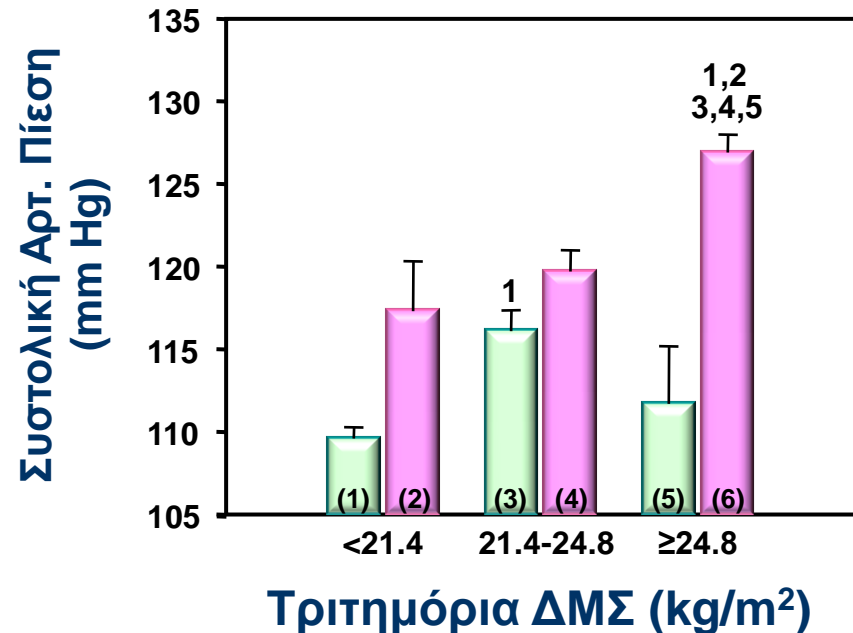
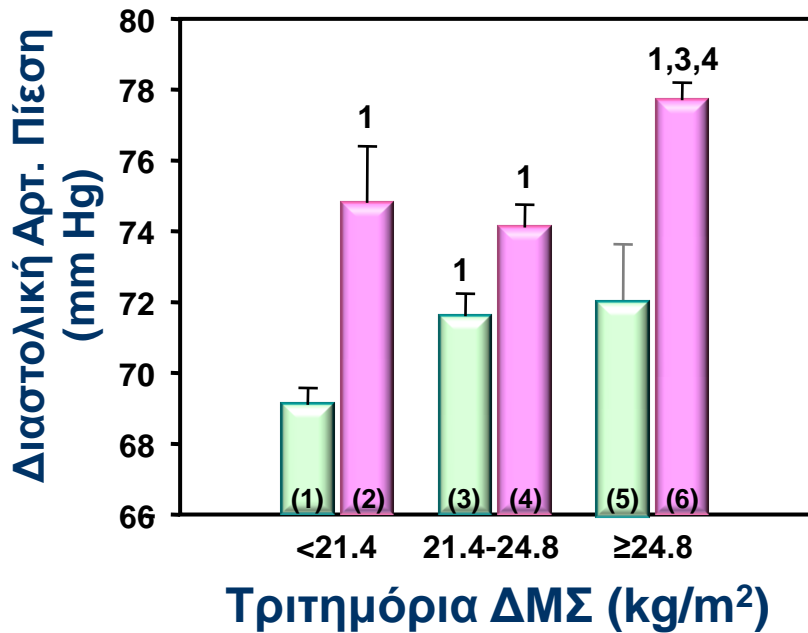
Τριτημόρια ΔΜΣ (kg/m²)

1,2,3: στατιστική σημαντικότητας από την αντίστοιχη υποομάδα

Η επίπτωση της περιμέτρου της μέσης ανδρών στην διαστολική & συστολική αρτηριακή πίεση

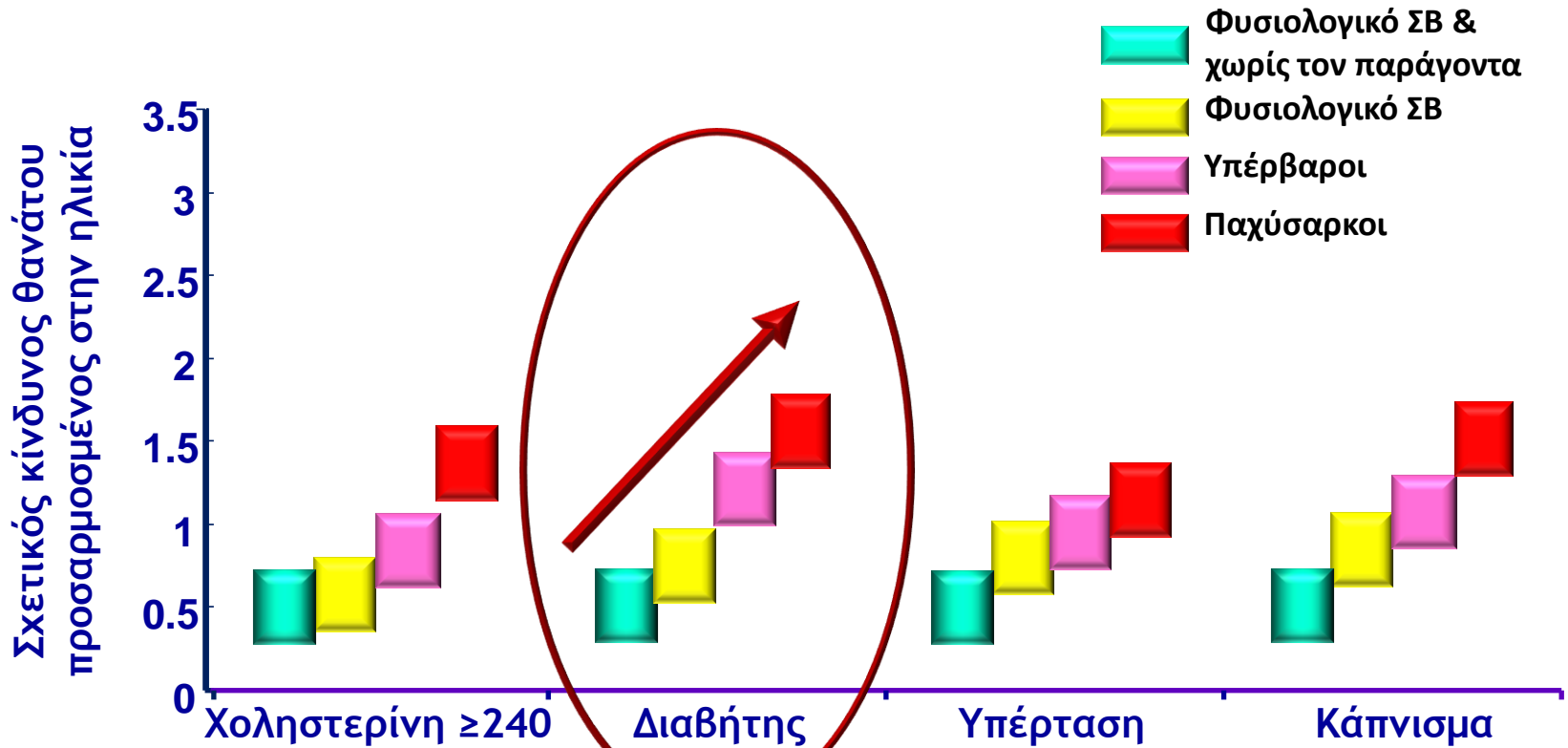
Γυναίκες: ■ <74 cm ■ ≥74 cm

1,2,3,4,5: στατιστική σημαντικότητας από την αντίστοιχη υποομάδα

Το αυξημένο βάρος αυξάνει τον κίνδυνο θνητότητας σε άτομα με υπερχοληστεριναιμία, διαβήτη, υπέρταση ή κάπνισμα

Ο σχετικός κίνδυνος θανάτου κάθε αιτιολογίας, ανάλογα το σωματικό βάρος, για επιλεγμένους προγνωστικούς παράγοντες θνητότητας

Η αθηροσκλήρωση ξεκινάει από τη νεαρή ηλικία και σχετίζεται με την παχυσαρκία

Λιποειδείς γραμμώσεις
(Fatty streaks)
Άνδρες: Ηλικία 15-24

ΔΜΣ
(kg/m²)

<25

25-30

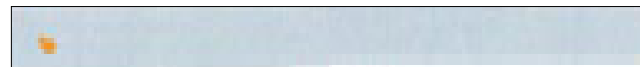
>30

Υπερυψωμένες βλάβες
(Raised lesions)
Άνδρες: Ηλικία 15-24

ΔΜΣ
(kg/m²)

<25

25-30

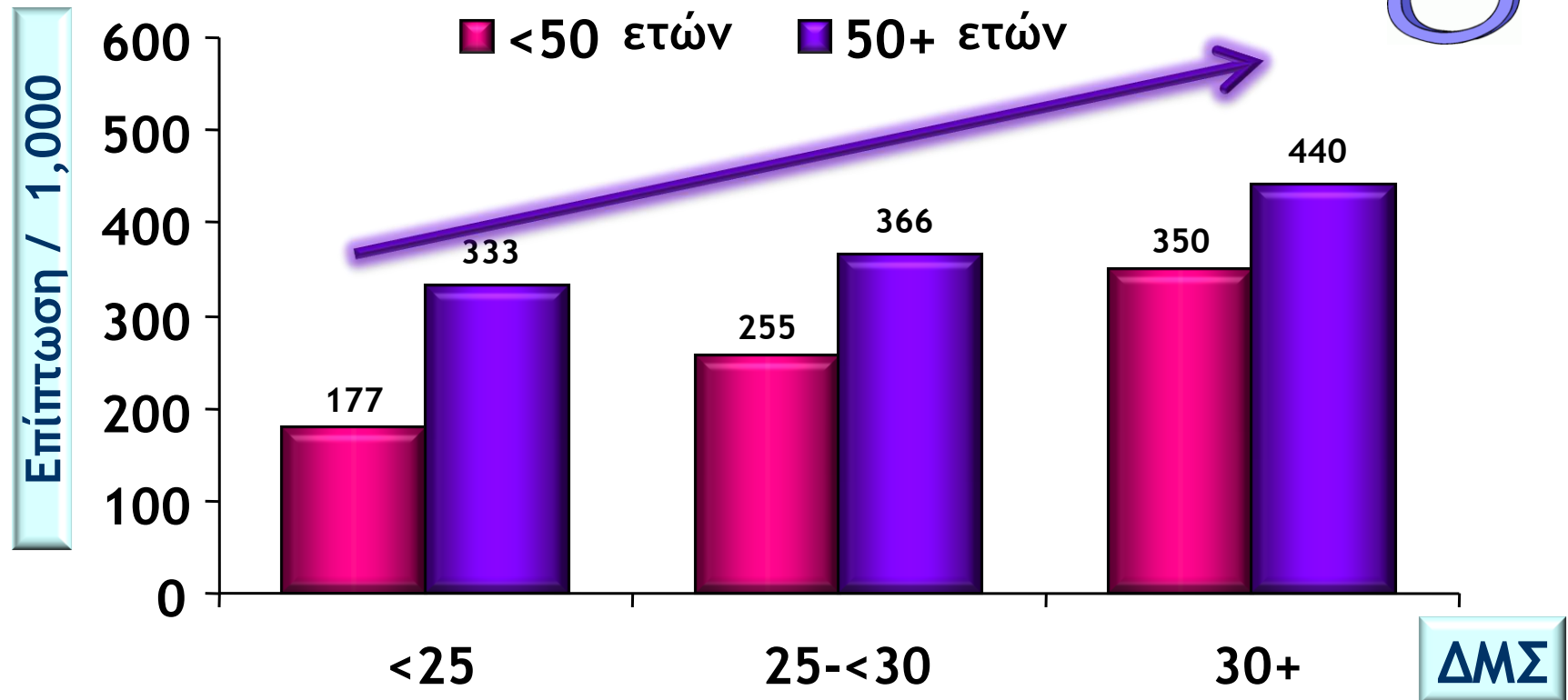

>30

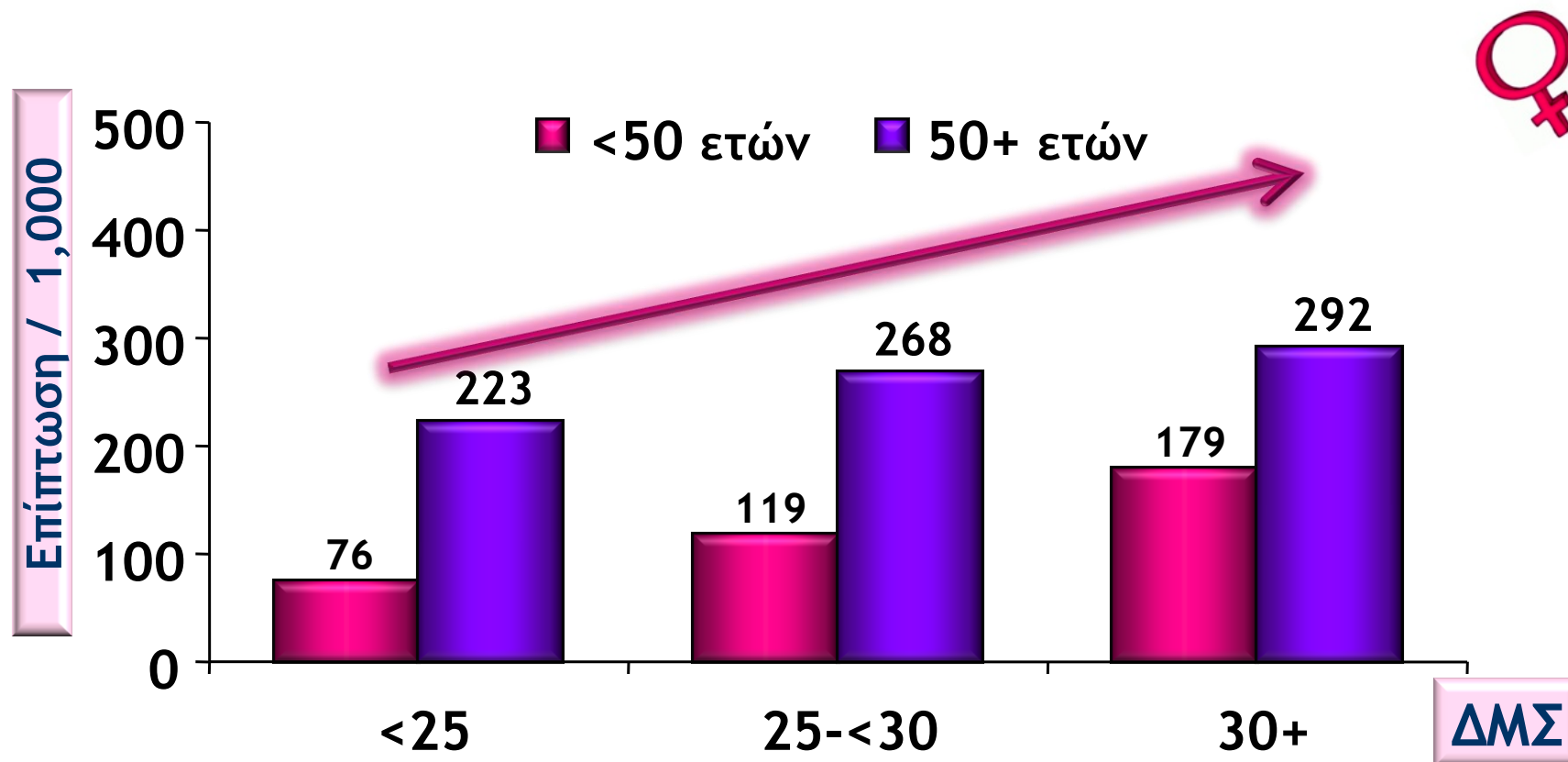

Αορτικές
λωρίδες

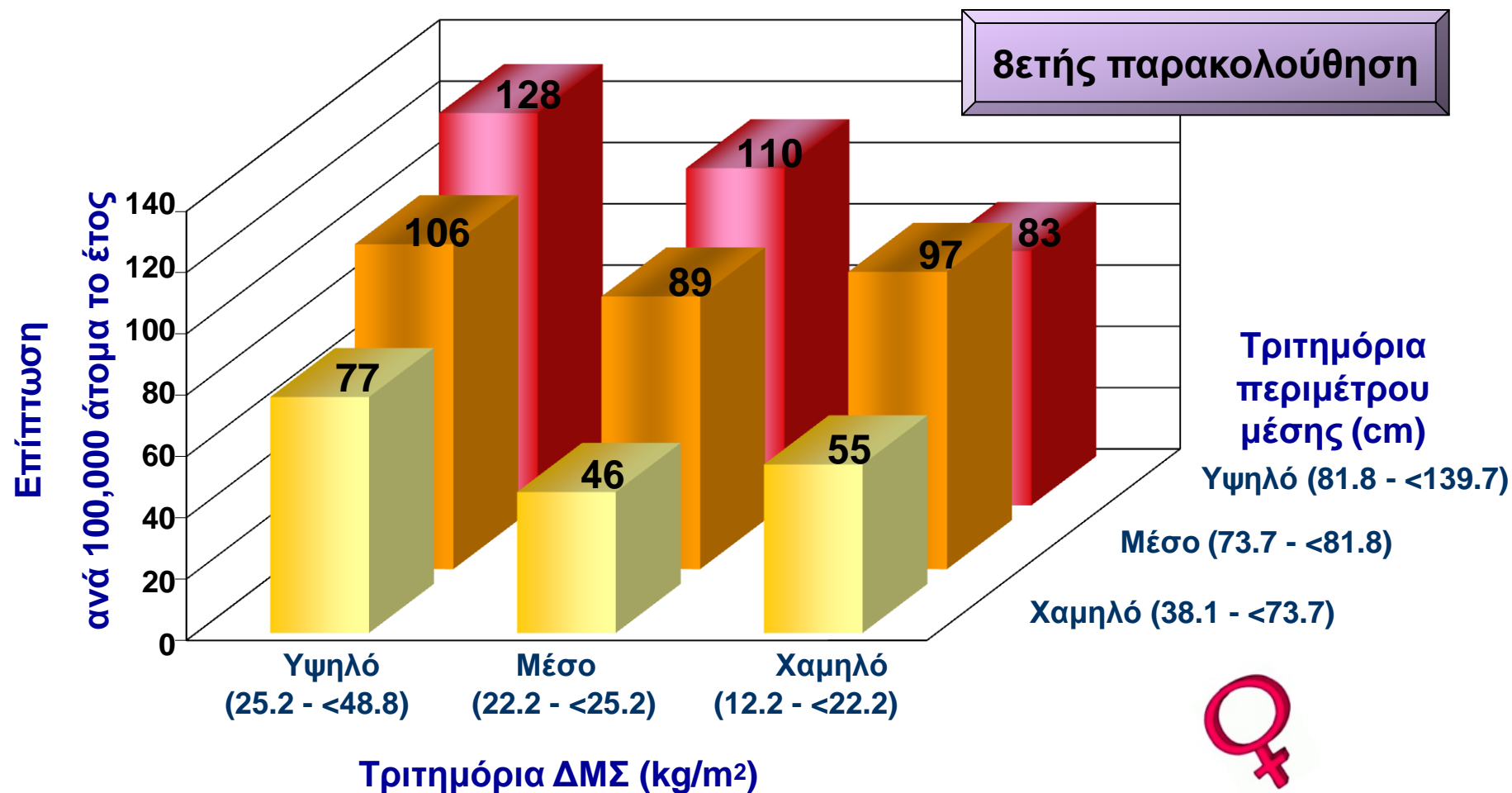
Η 26ετής επίπτωση της στεφανιαίας νόσου σε άνδρες ανάλογα με το σωματικό βάρος

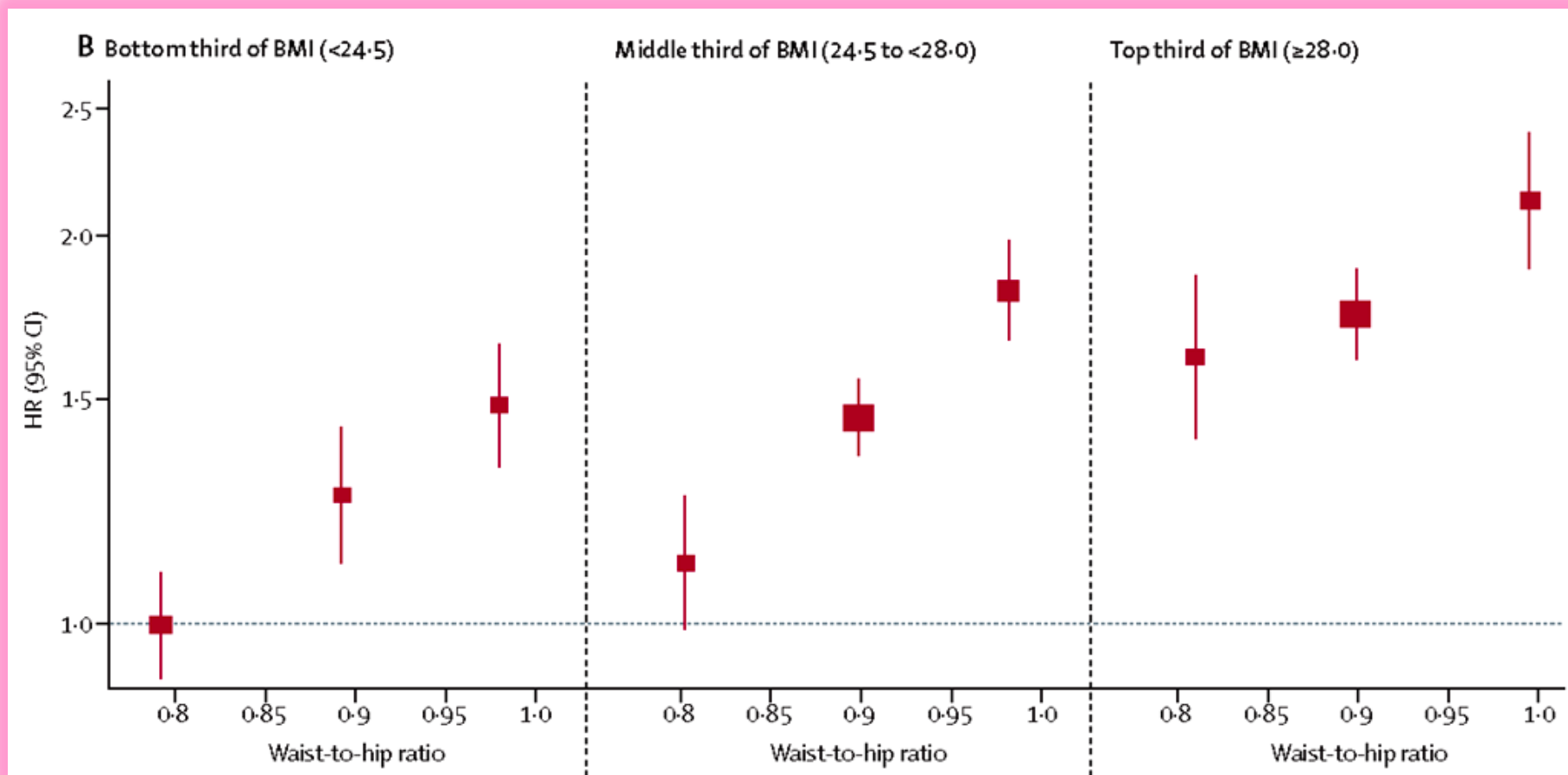
Η 26ετής επίπτωση της στεφανιαίας νόσου σε γυναίκες ανάλογα με το σωματικό βάρος

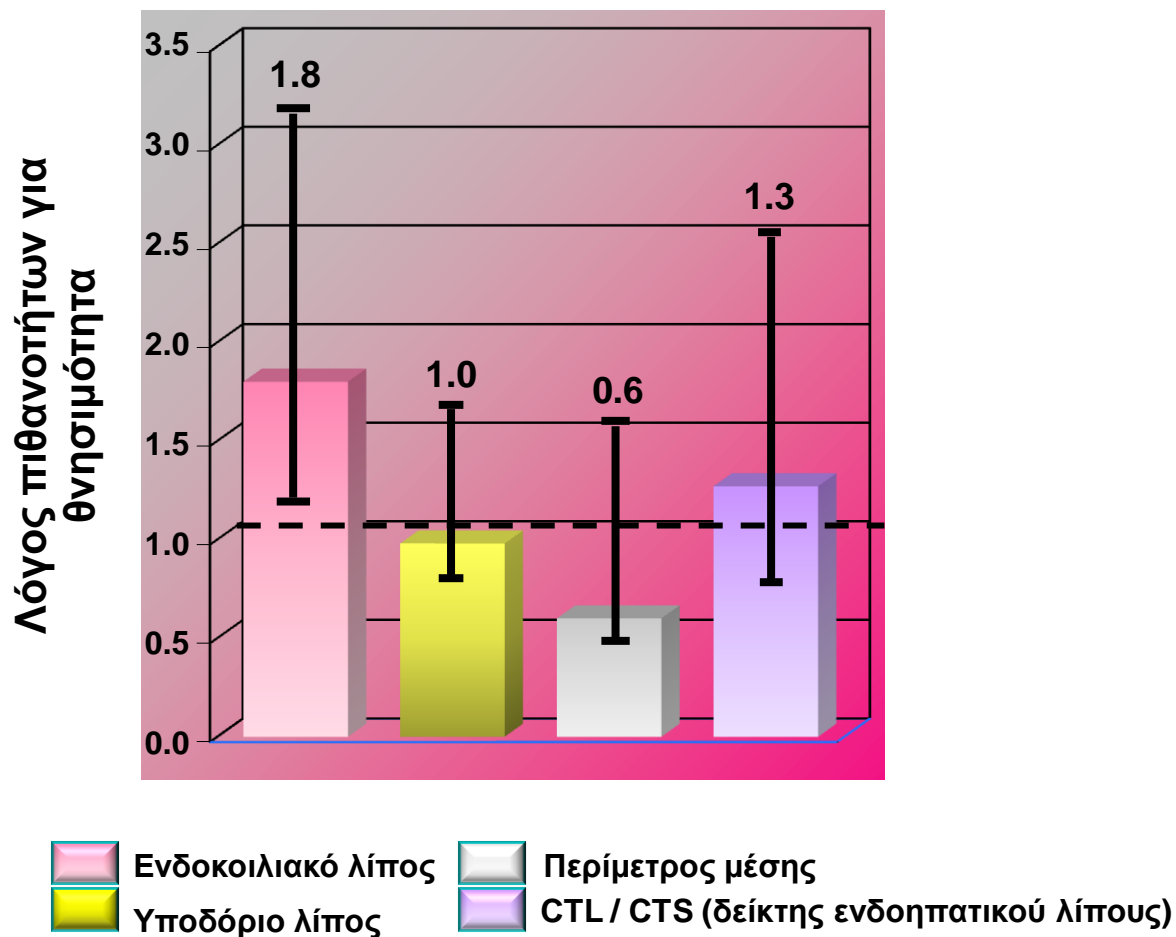
Η σχέση της παχυσαρκίας κεντρικού τύπου με τη στεφανιαία νόσο σε γυναίκες (The Nurses' Health Study)

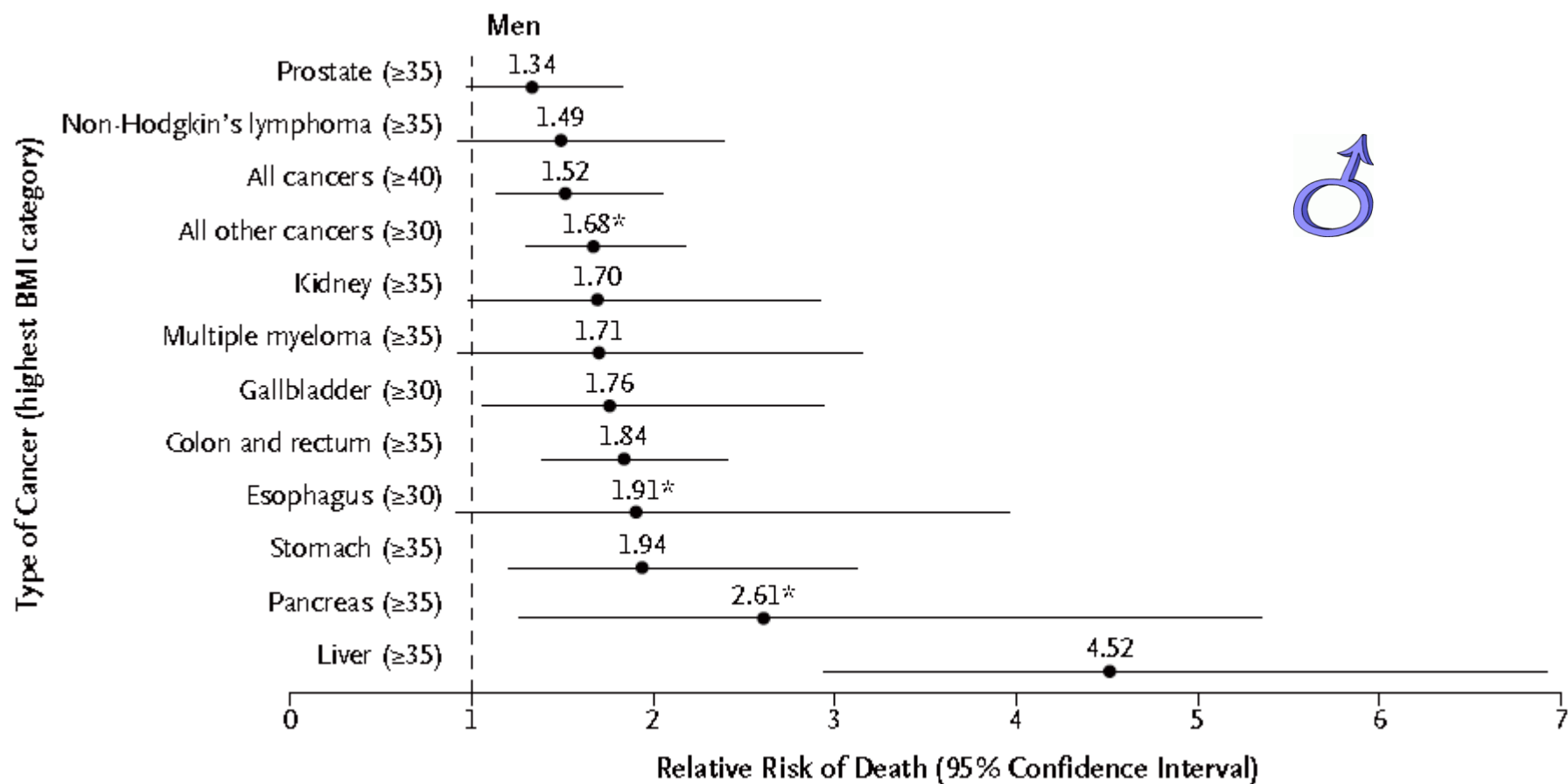
Ο σχετικός κίνδυνος εμφάνισης στεφανιαίας νόσου στον ίδιο βαθμό παχυσαρκίας, αυξάνεται στην κεντρικού τύπου μορφή

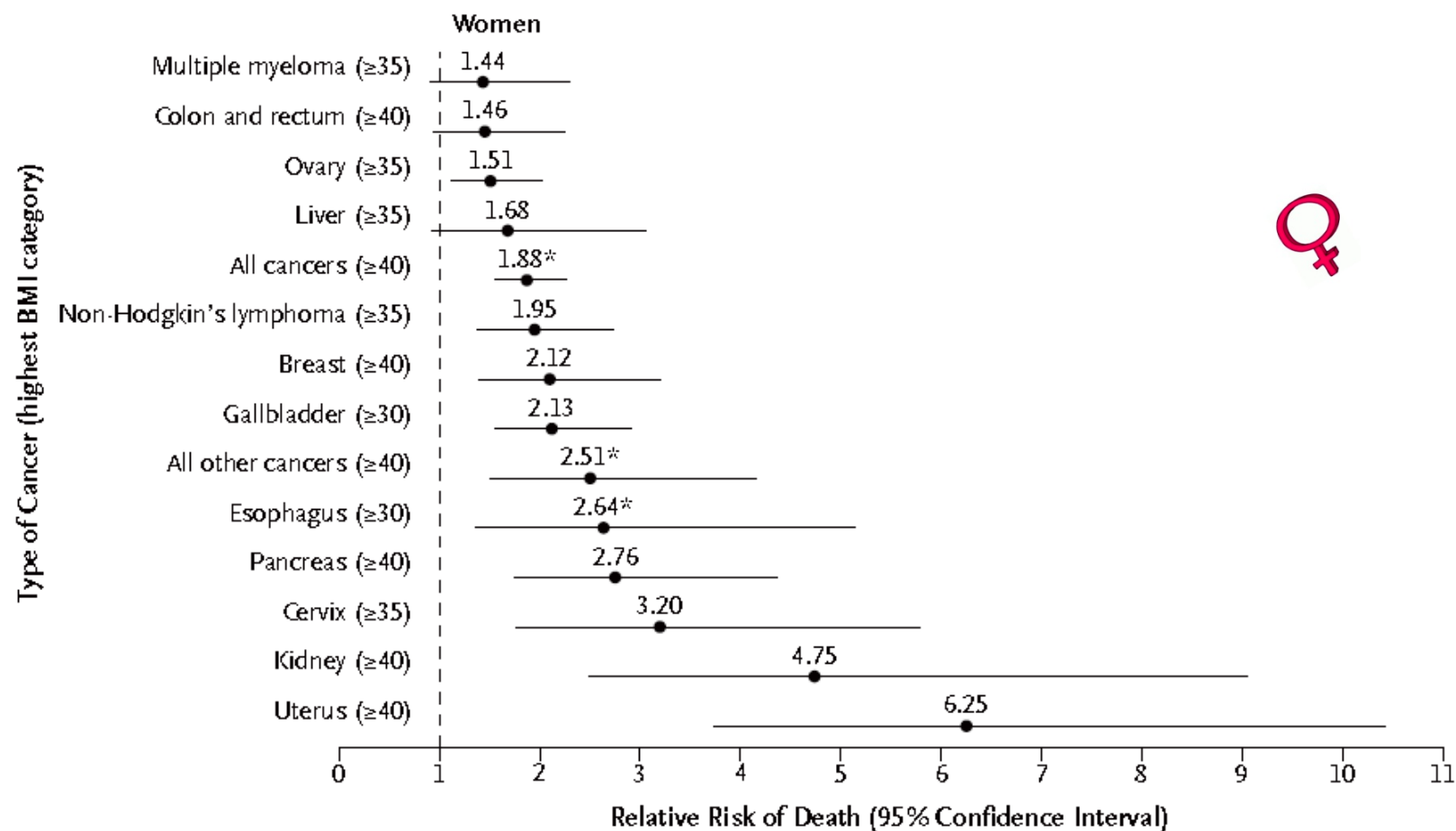
Το ενδοκοιλιακό λίπος είναι ο σημαντικότερος προγνωστικός παράγοντας θνησιμότητας από κάθε αιτία, σε άνδρες

Σχετικός κίνδυνος θνητότητας από διάφορες νεοπλασίες παχύσαρκων, συγκριτικά με αυτόν νορμοβαρών ανδρών

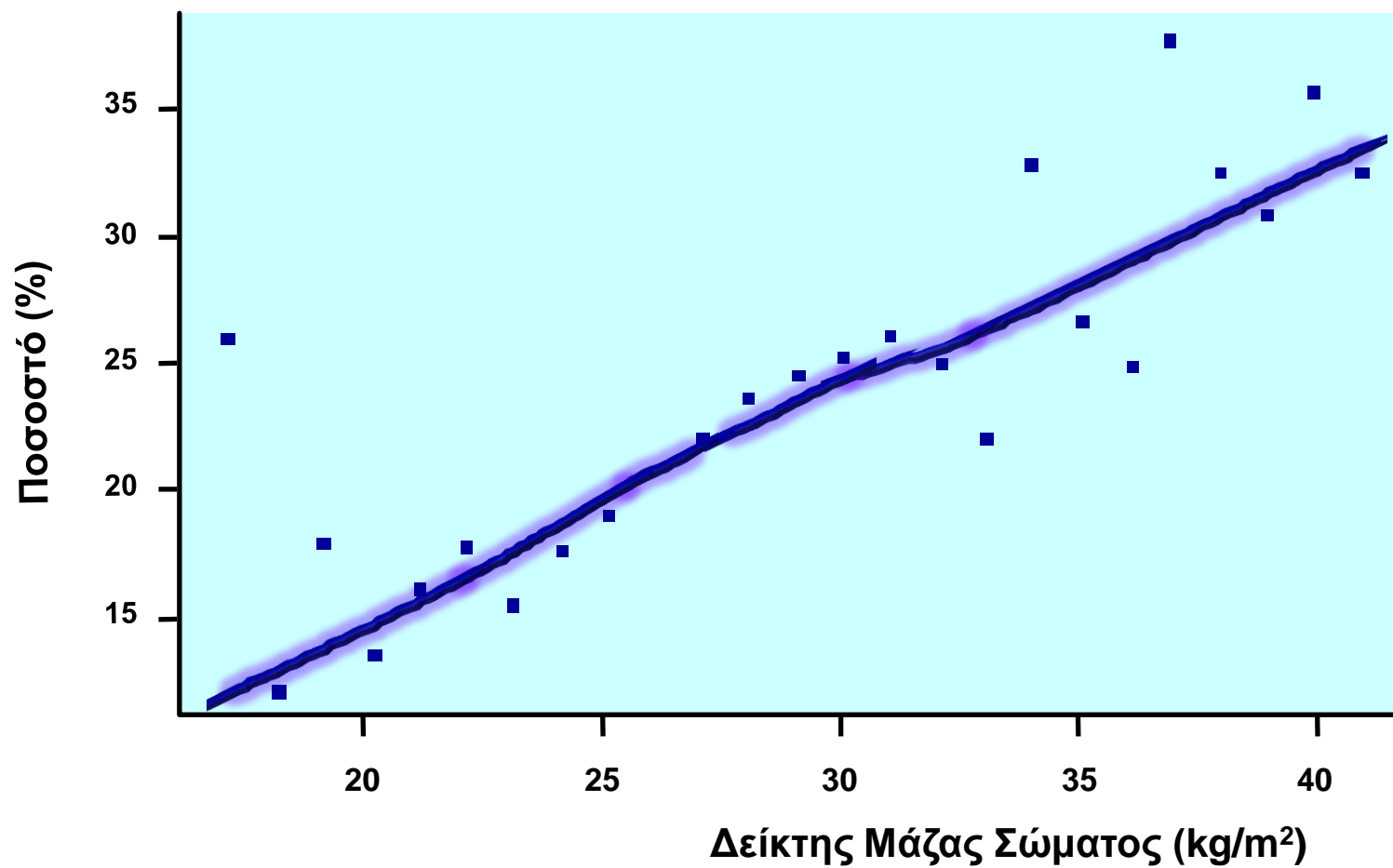

Σχετικός κίνδυνος θνητότητας από διάφορες νεοπλασίες παχύσαρκων, συγκριτικά με αυτόν νορμοβαρών γυναικών

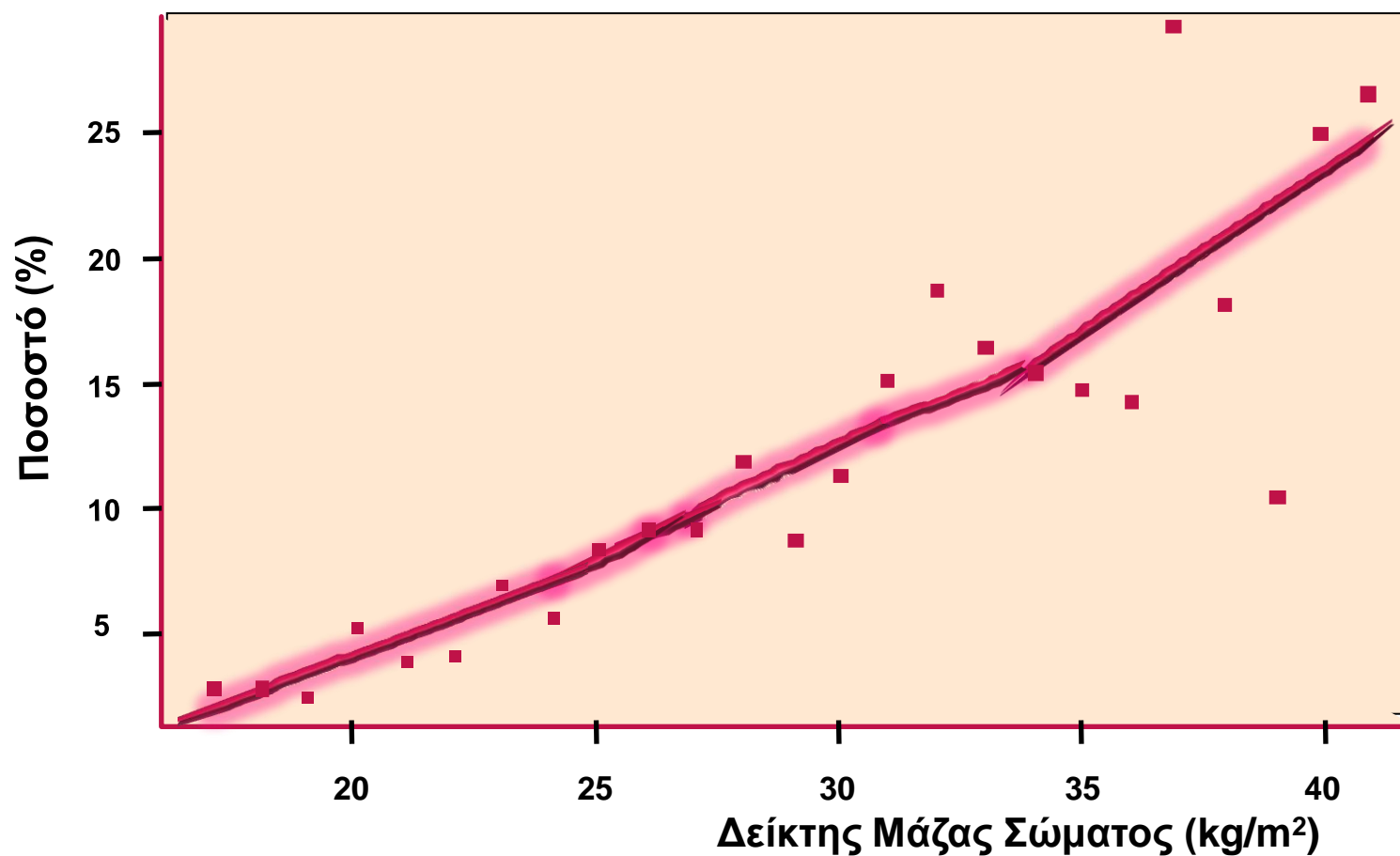

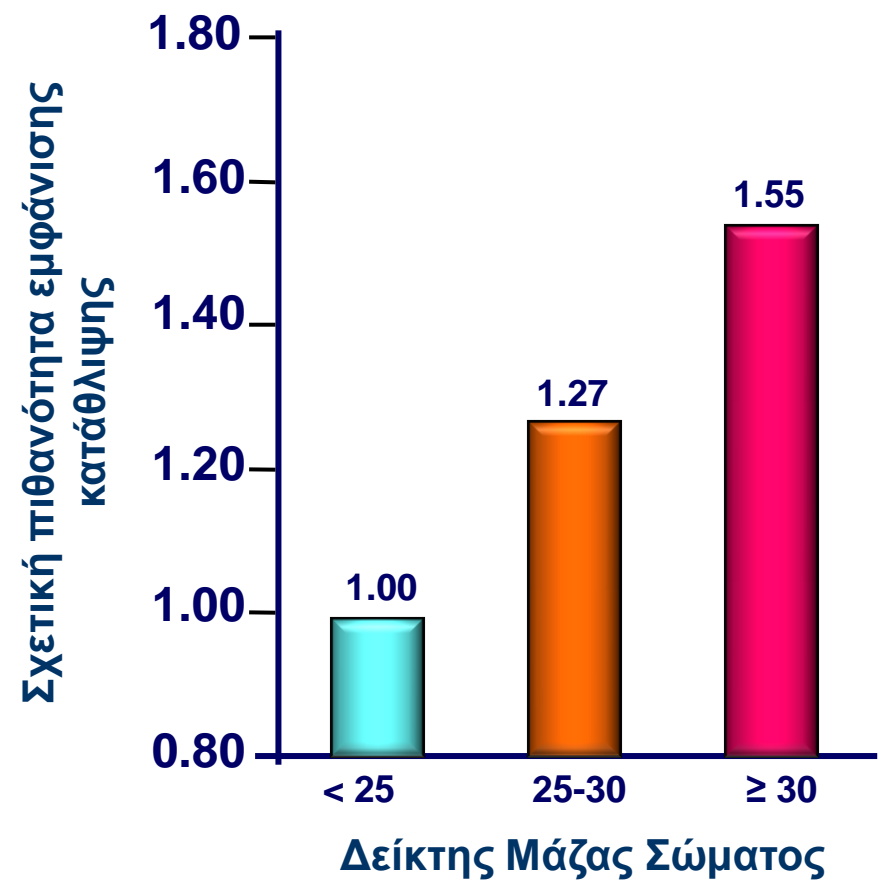
Συσχέτιση σωματικού βάρους και οσφυαλγίας σε γυναίκες

Συσχέτιση σωματικού βάρους & χολοκυστεκτομής σε γυναίκες

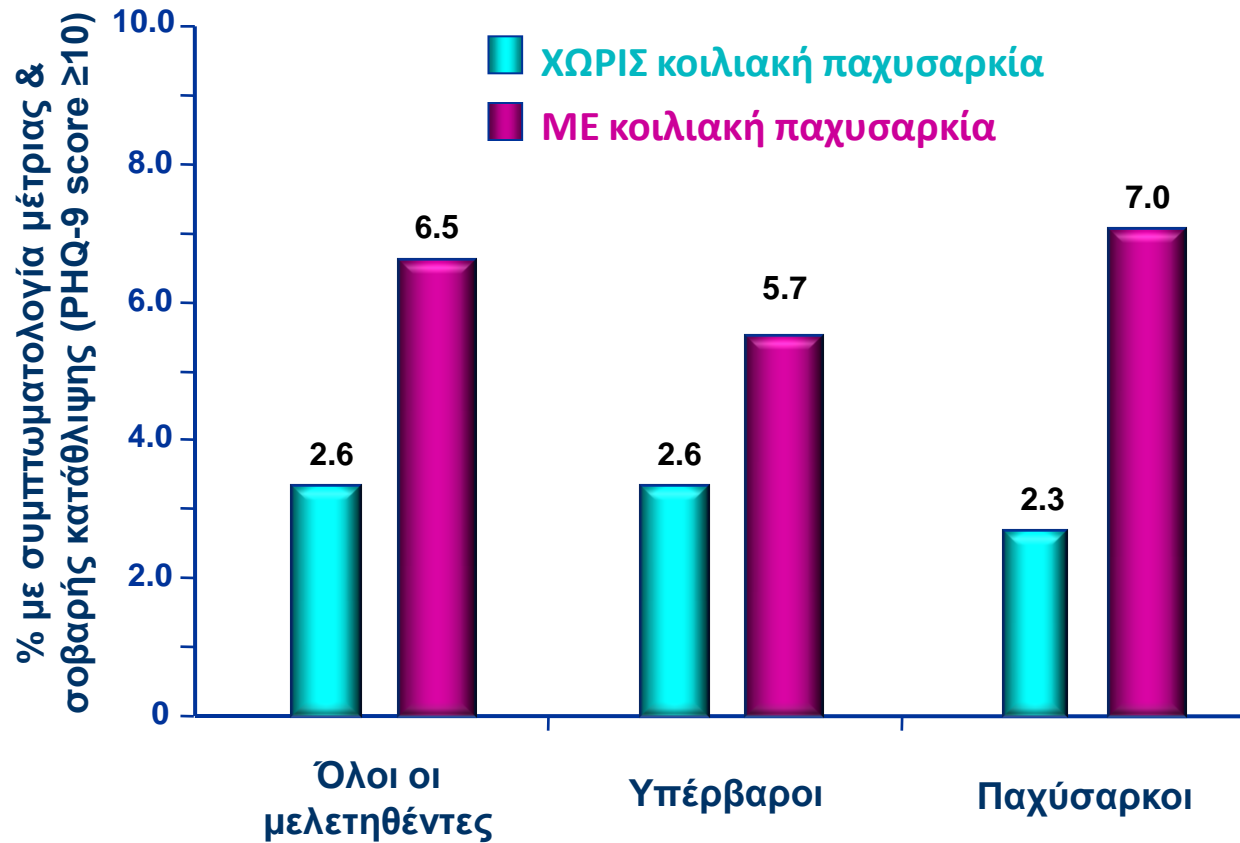

Το αυξημένο σωματικό βάρος, σχετίζεται με αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης κατάθλιψης

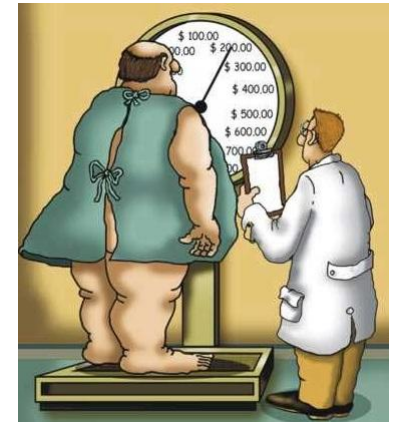
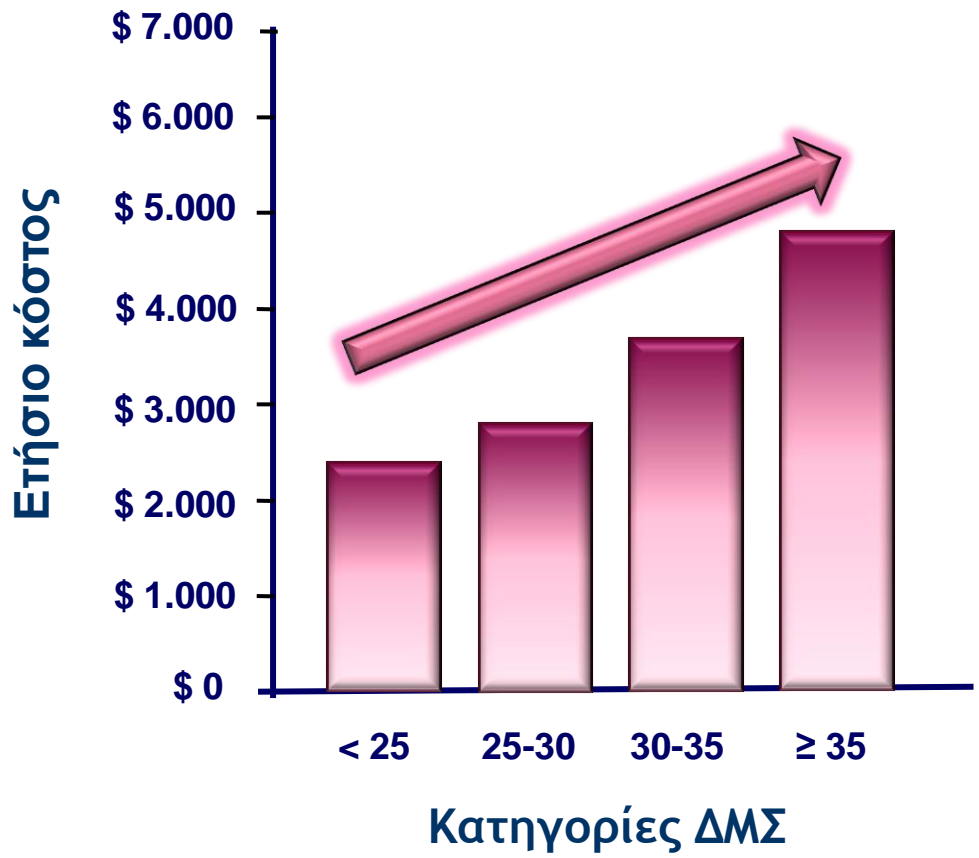

Meta-analysis of Longitudinal Studies (58745 persons)

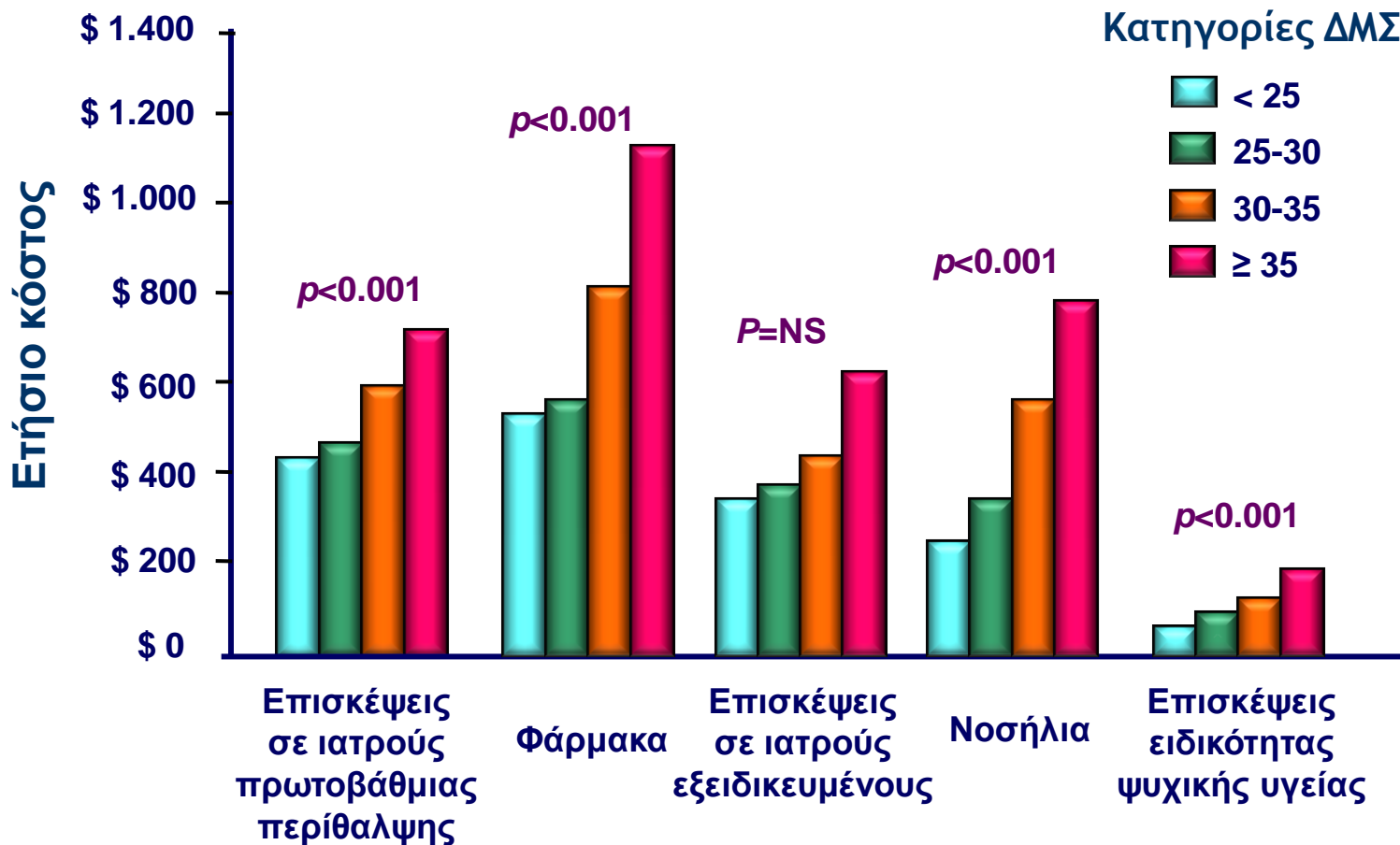
Ο επιπολασμός συμπτωματολογίας μέτριας & σοβαρής κατάθλιψης, ανάλογα την ύπαρξη ή όχι κοιλιακής παχυσαρκίας, στους ενήλικες των ΗΠΑ (NAHNES 2005-2006)

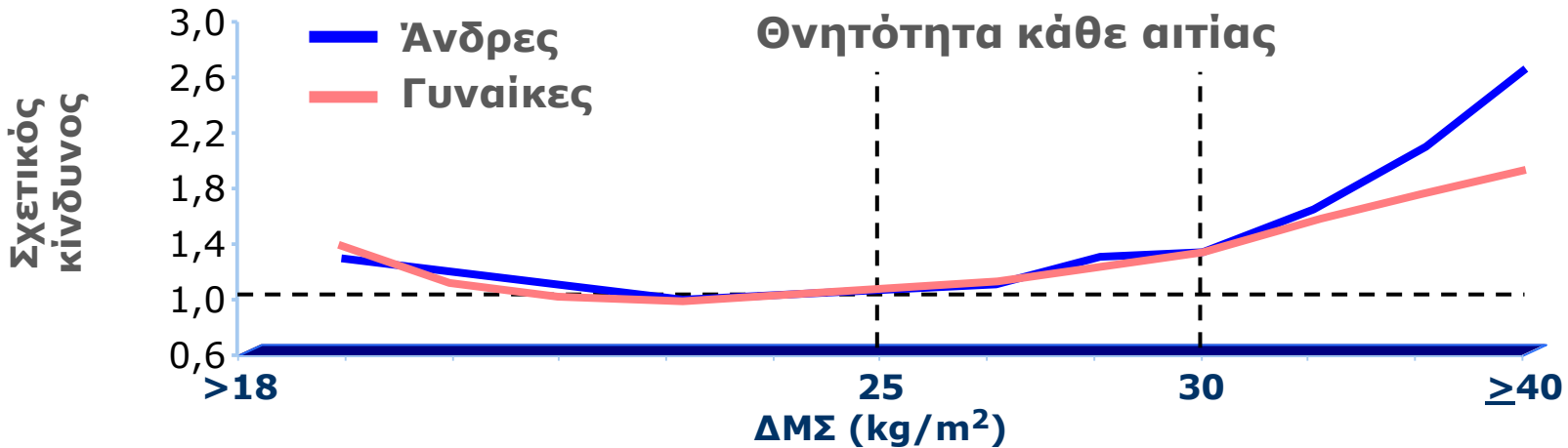
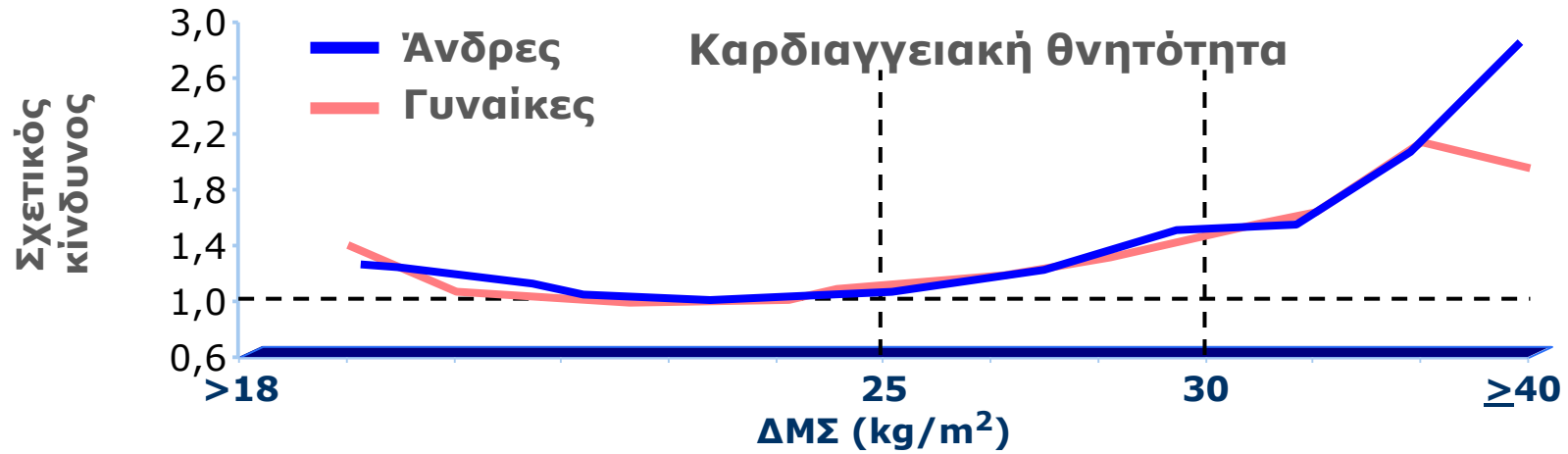
Ετήσιο ατομικό κόστος υγείας ανάλογα το σωματικό βάρος

Ανάλυση ετήσιου ατομικού κόστους υπηρεσιών υγείας, ανάλογα με το Δείκτη Μάζας Σώματος

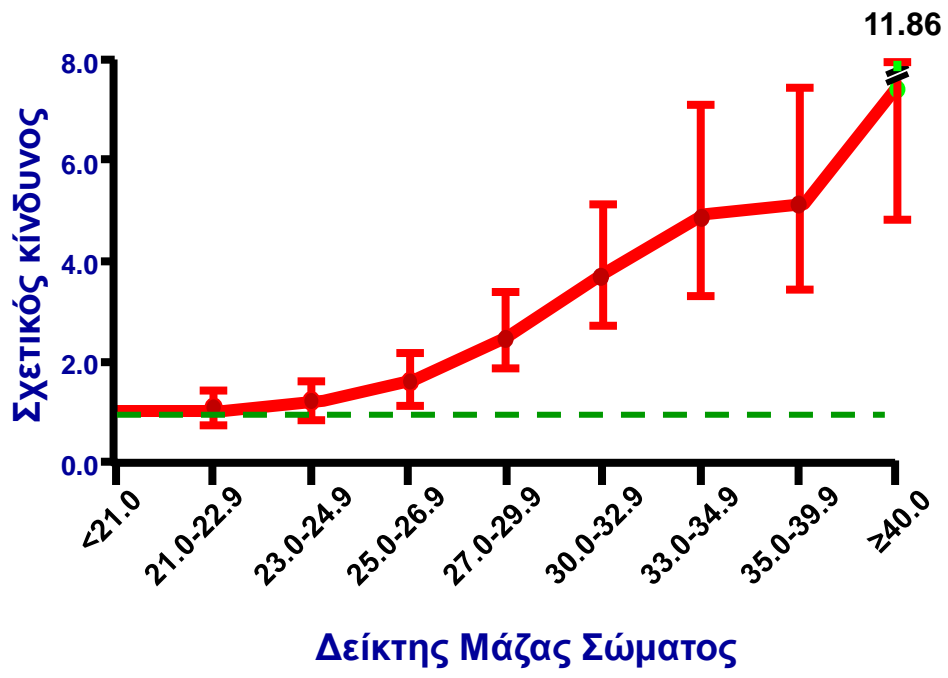

Το αυξημένο σωματικό βάρος αυξάνει τον κίνδυνο θνητότητας

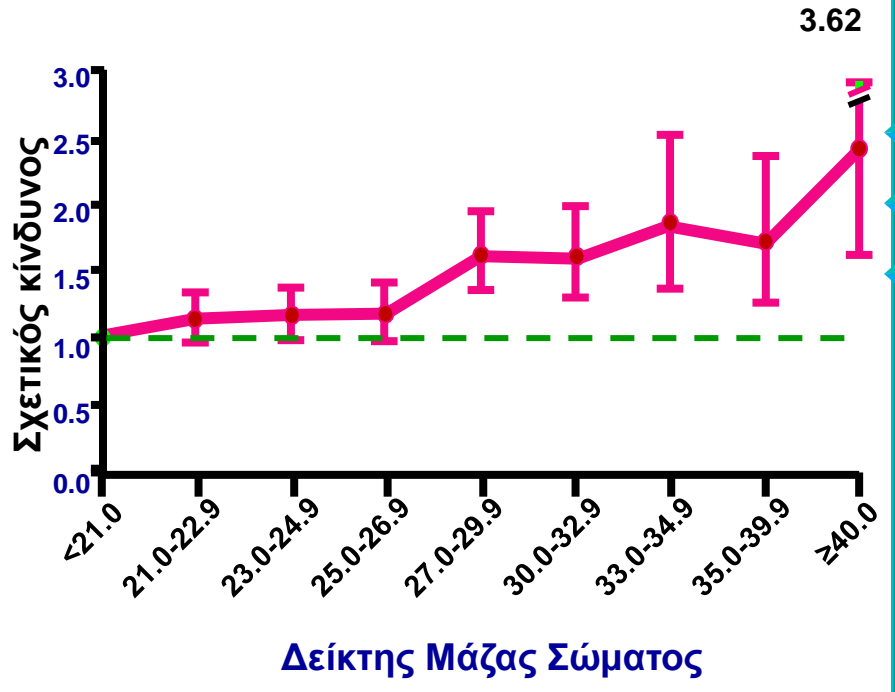

Συσχέτιση μεταξύ σωματικού βάρους και θνητότητας

Θάνατοι από καρδιαγγειακά αίτια

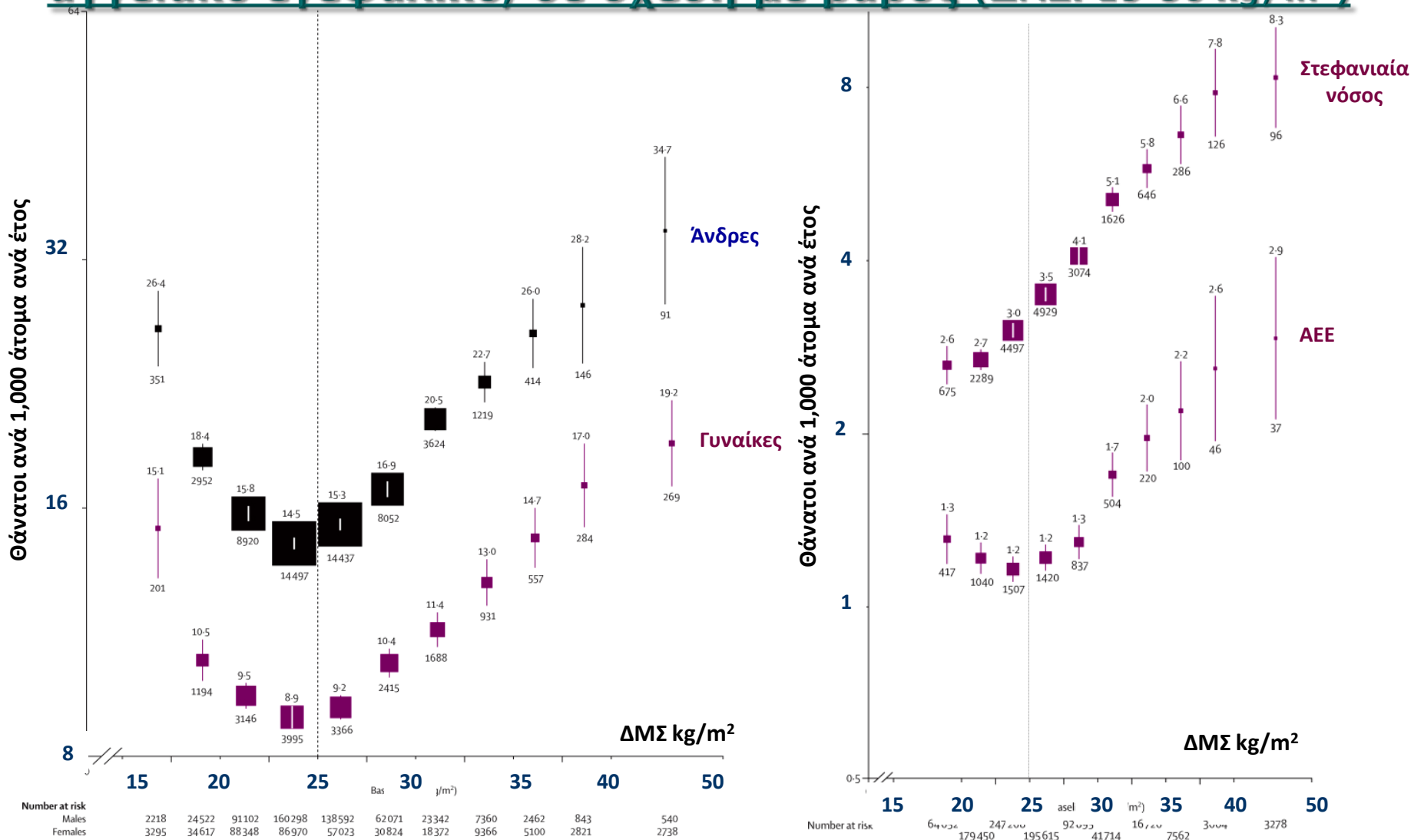

Θάνατοι από καρκίνους

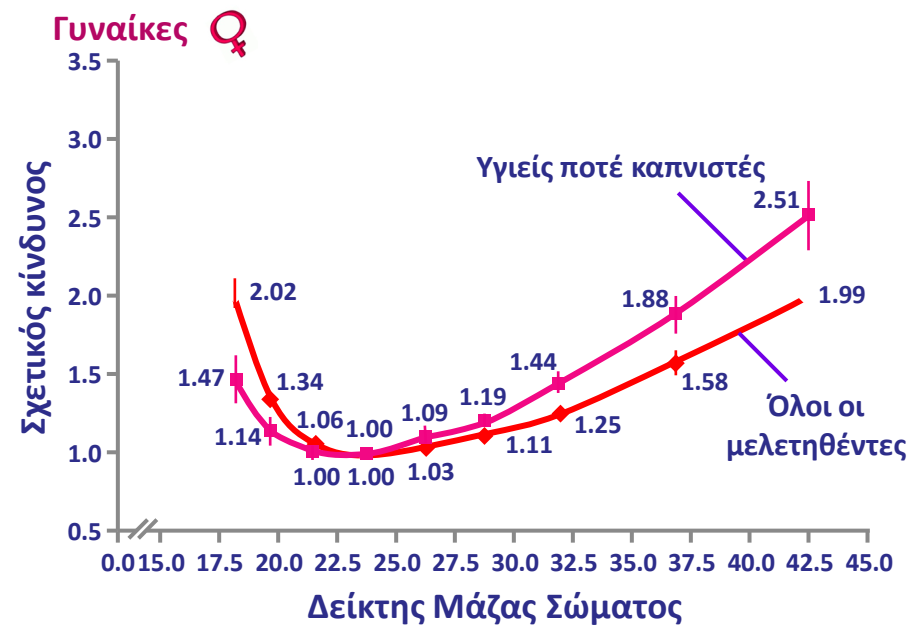
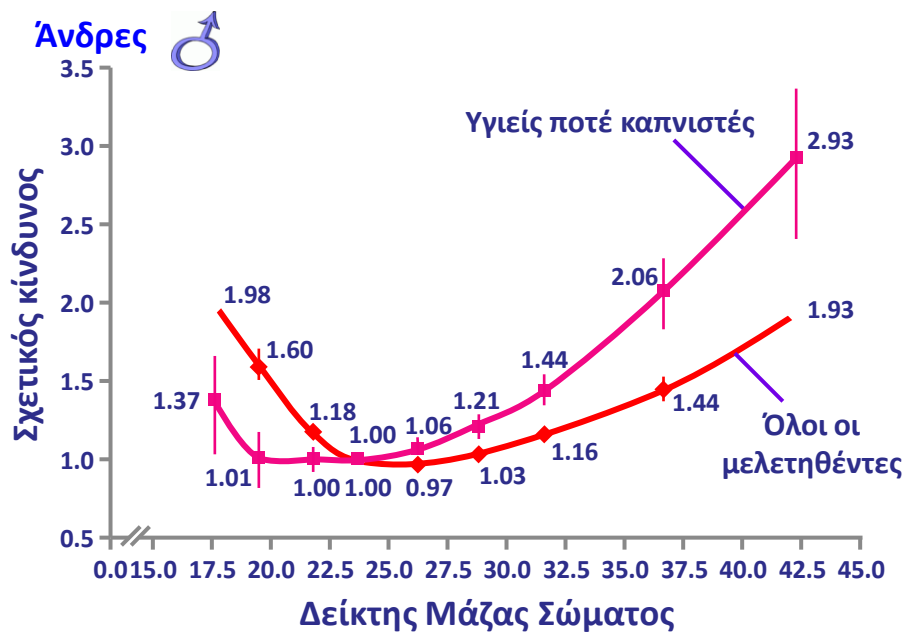

Η θνητότητα από κάθε αίτιο, από ισχαιμική καρδιοπάθεια & αγγειακό εγκεφαλικό, σε σχέση με βάρος (ΔΜΣ: 15-50 kg/m²)

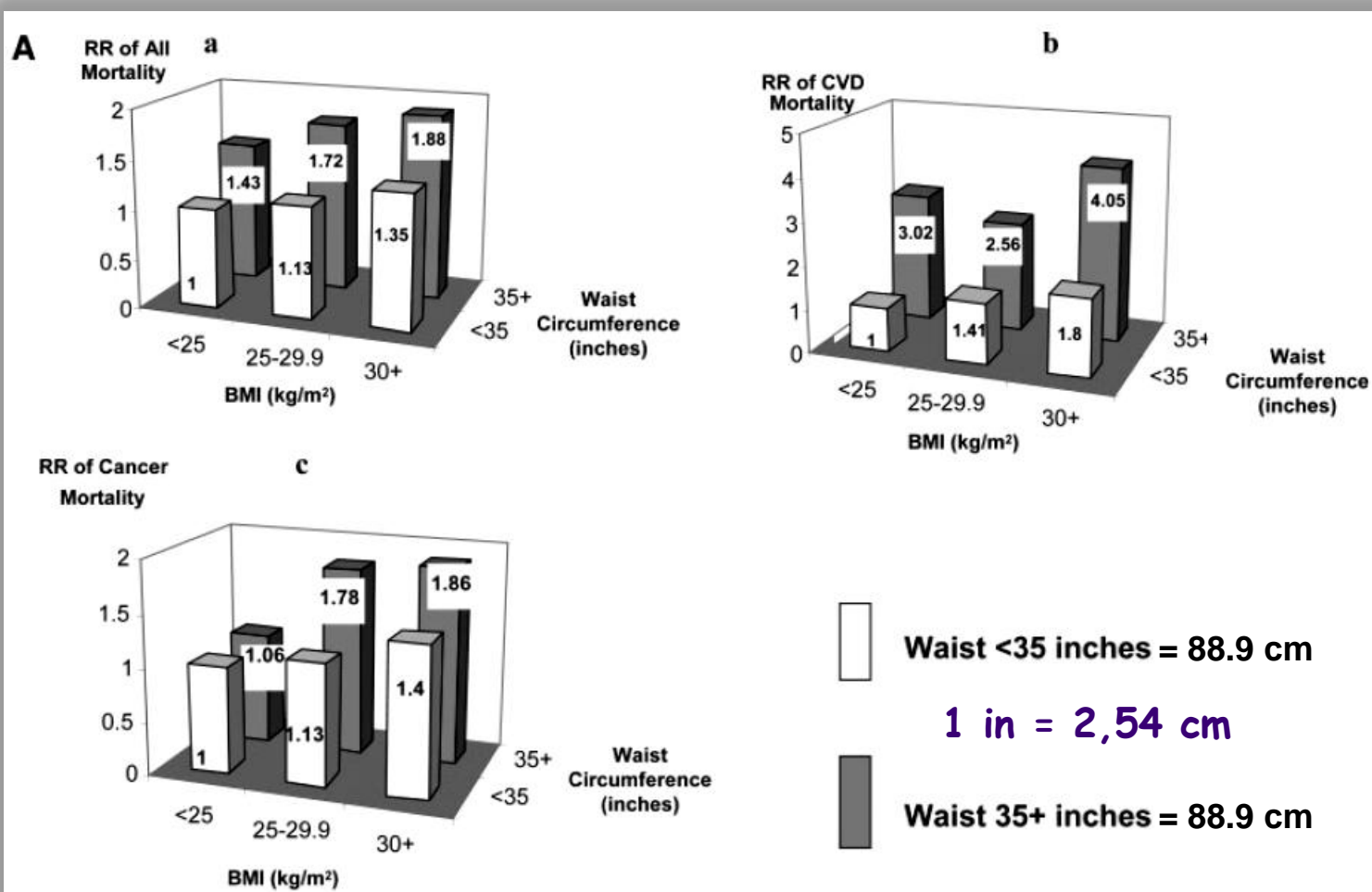
Σχετικός κίνδυνος θανάτου από οποιαδήποτε αιτία ανάλογα το σωματικό βάρος (ΔΜΣ)

- 1.46 εκατομμύρια καυκάσιοι ενήλικες
- 160,087 θάνατοι
- 10 χρόνια παρακολούθηση

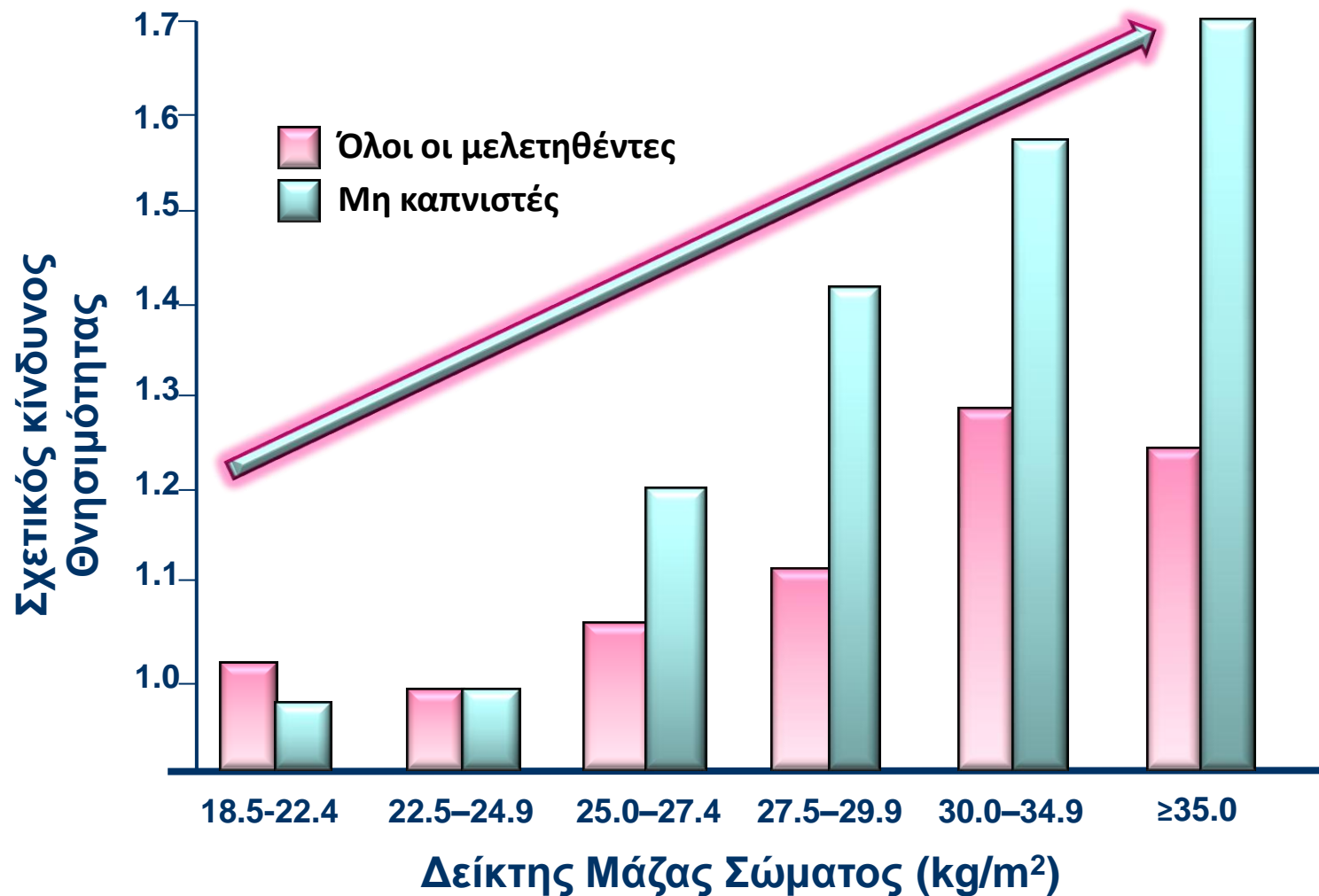

- Υγιείς: Χωρίς καρδιακή νόσο ή καρκίνο στην ένταξη της μελέτης
- Προσαρμογή για: Κατανάλωση αλκοόλ, μορφωτικό επίπεδο, οικογενειακή κατάσταση & σωματική δραστηριότητα

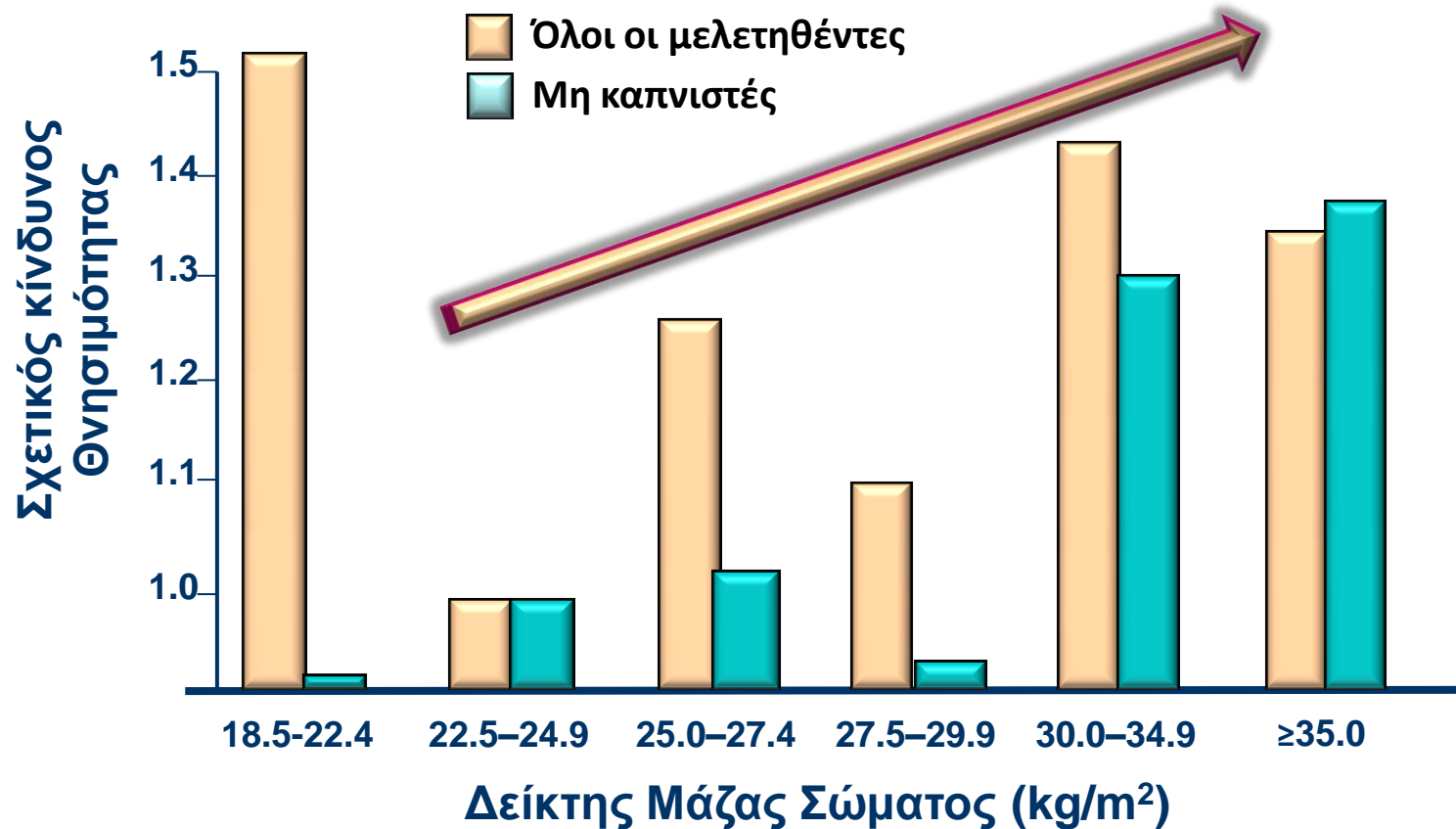
Κεντρικού τύπου παχυσαρκία και ο σχετικός κίνδυνος θνητότητας από κάθε αιτία, από καρδιαγγειακά & από καρκίνο 16ετής παρακολούθηση (Nurses' Health Study)

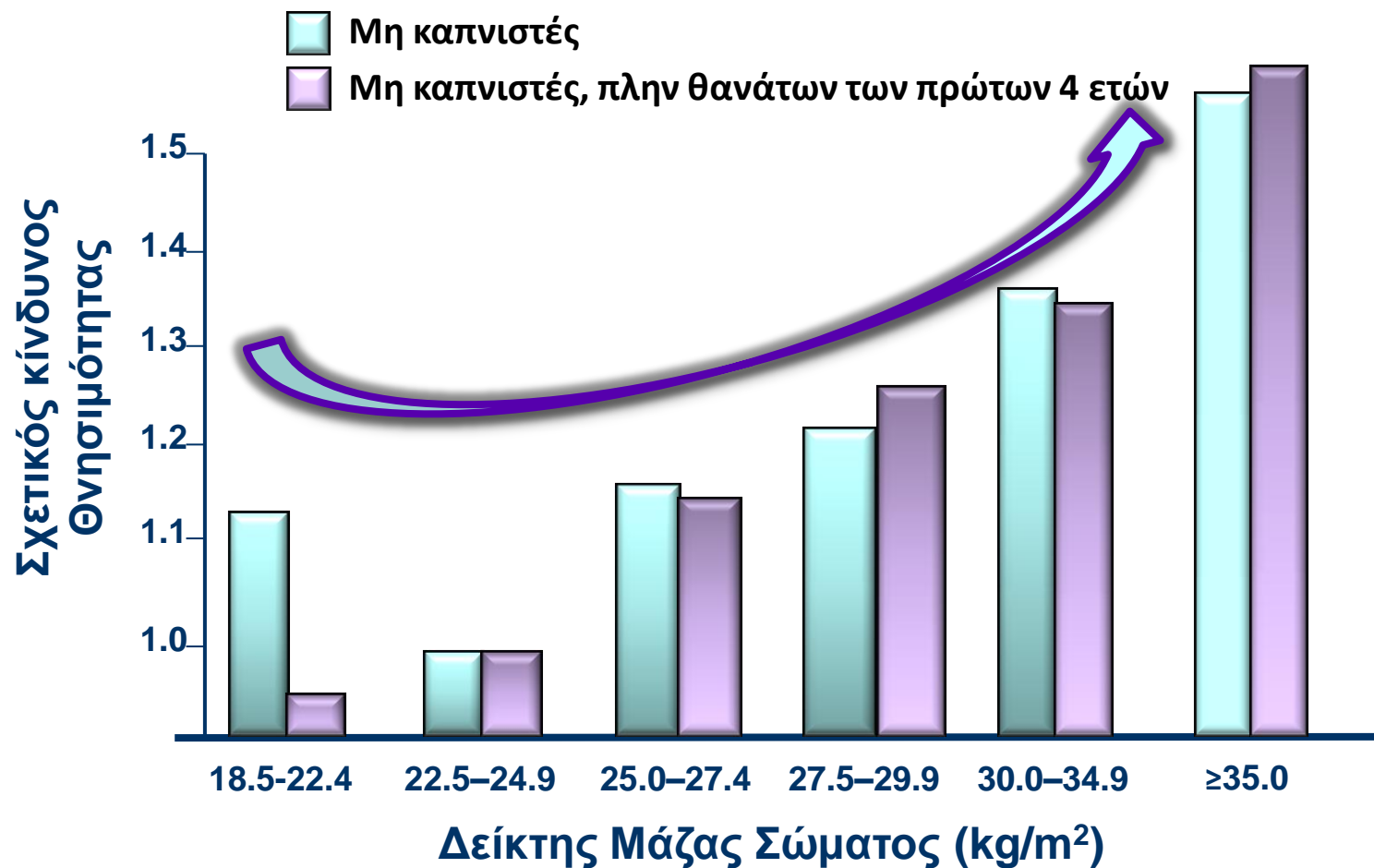
Αυξημένος κίνδυνος θνησιμότητας από καρδιαγγειακά αίτια ανάλογα το βάρος σε άτομα με διαβήτη τύπου 2, σε 15.8 έτη

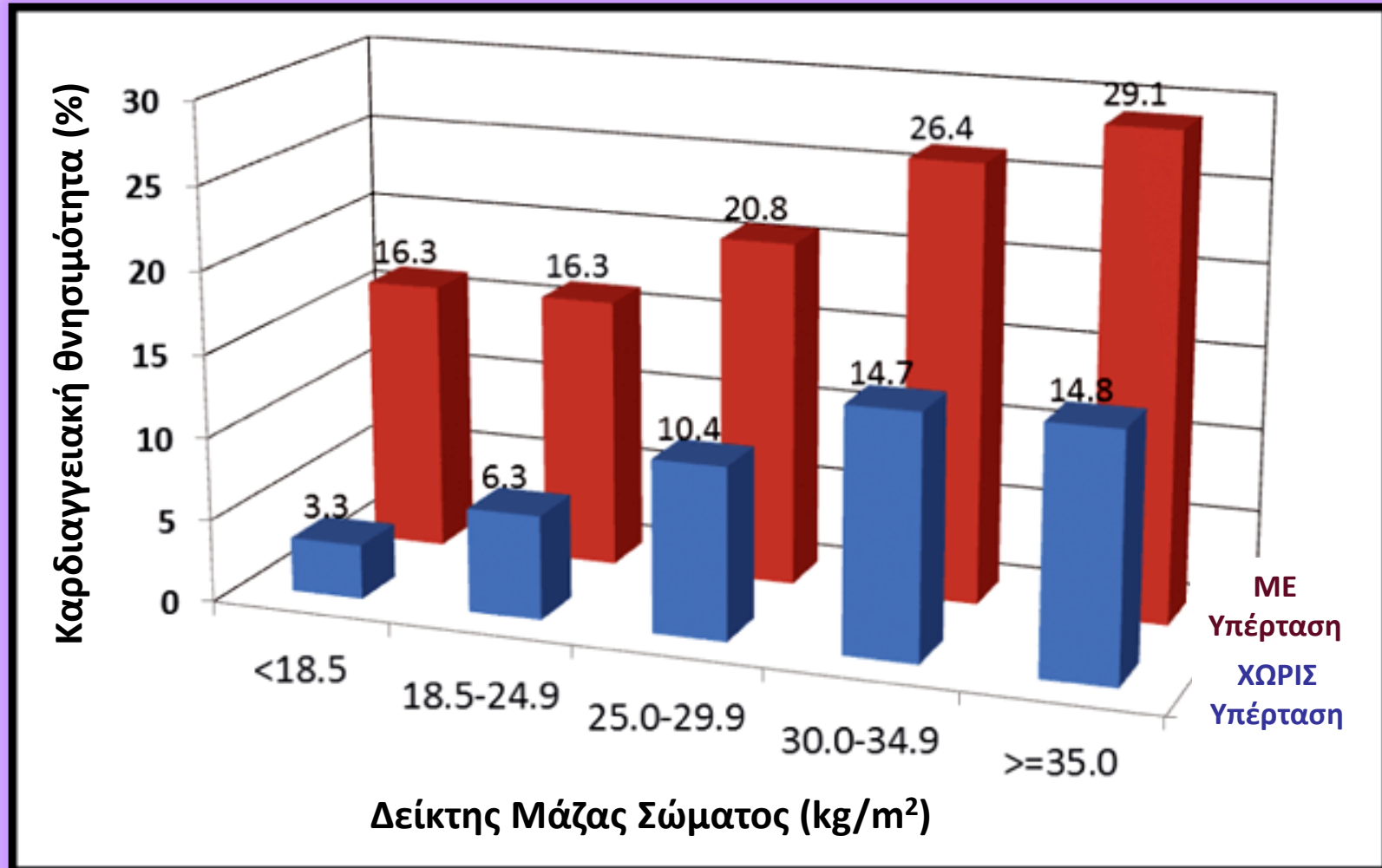
Αυξημένος κίνδυνος θνησιμότητας από καρκίνο, ανάλογα το σωματικό βάρος σε άτομα με διαβήτη τύπου 2, σε 15.8 έτη

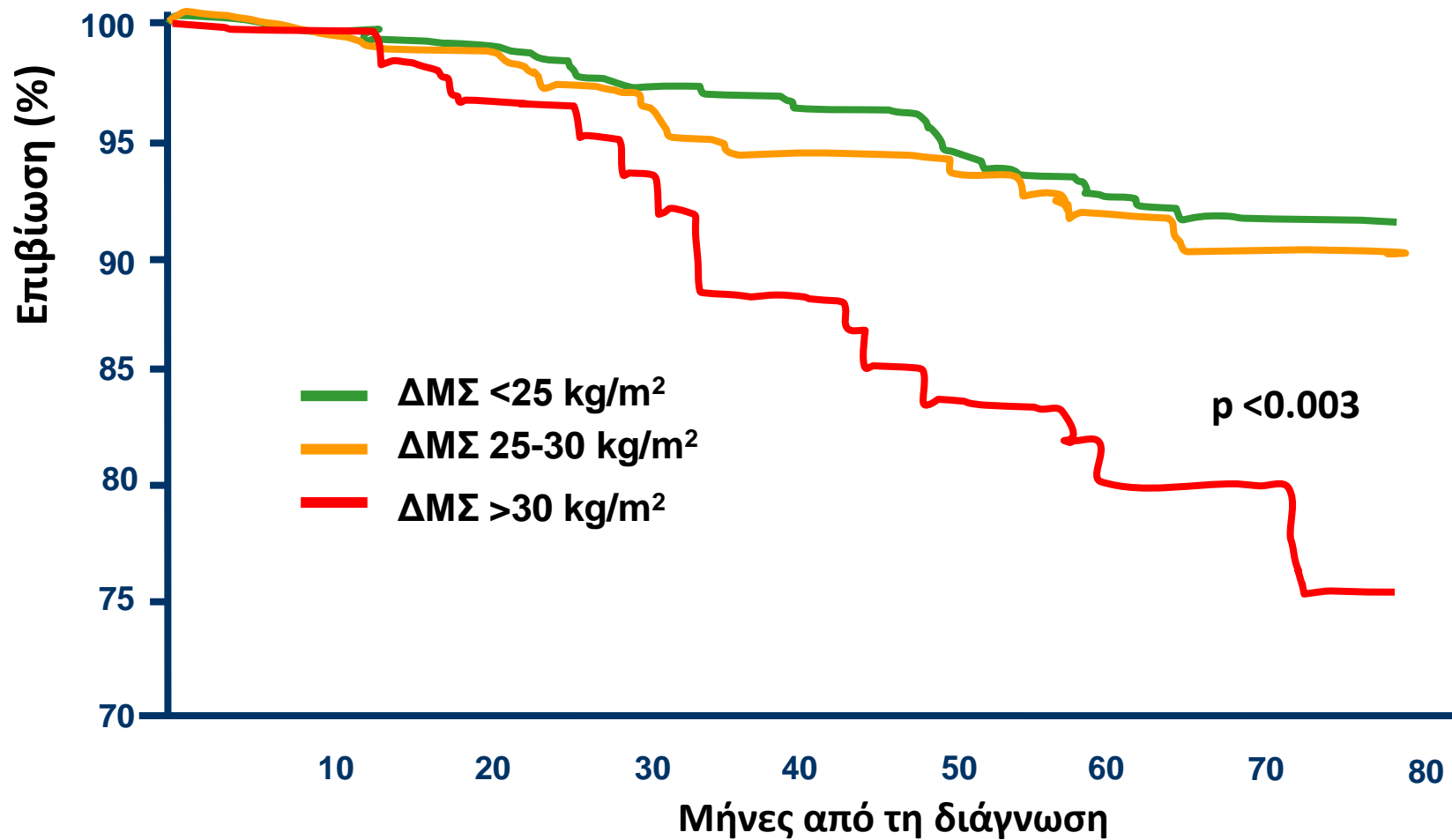
Αυξημένος κίνδυνος θνησιμότητας ανάλογα το σωματικό βάρος σε άτομα με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2, σε 15.8 έτη

Το αυξημένο σωματικό βάρος αυξάνει τον κίνδυνο θανάτου από καρδιαγγειακά αιτία, σε υπερτασικά άτομα

Η επιβίωση ανάλογα το σωματικό βάρος προεμμηνόπαυσικών γυναικών με καρκίνο μαστού

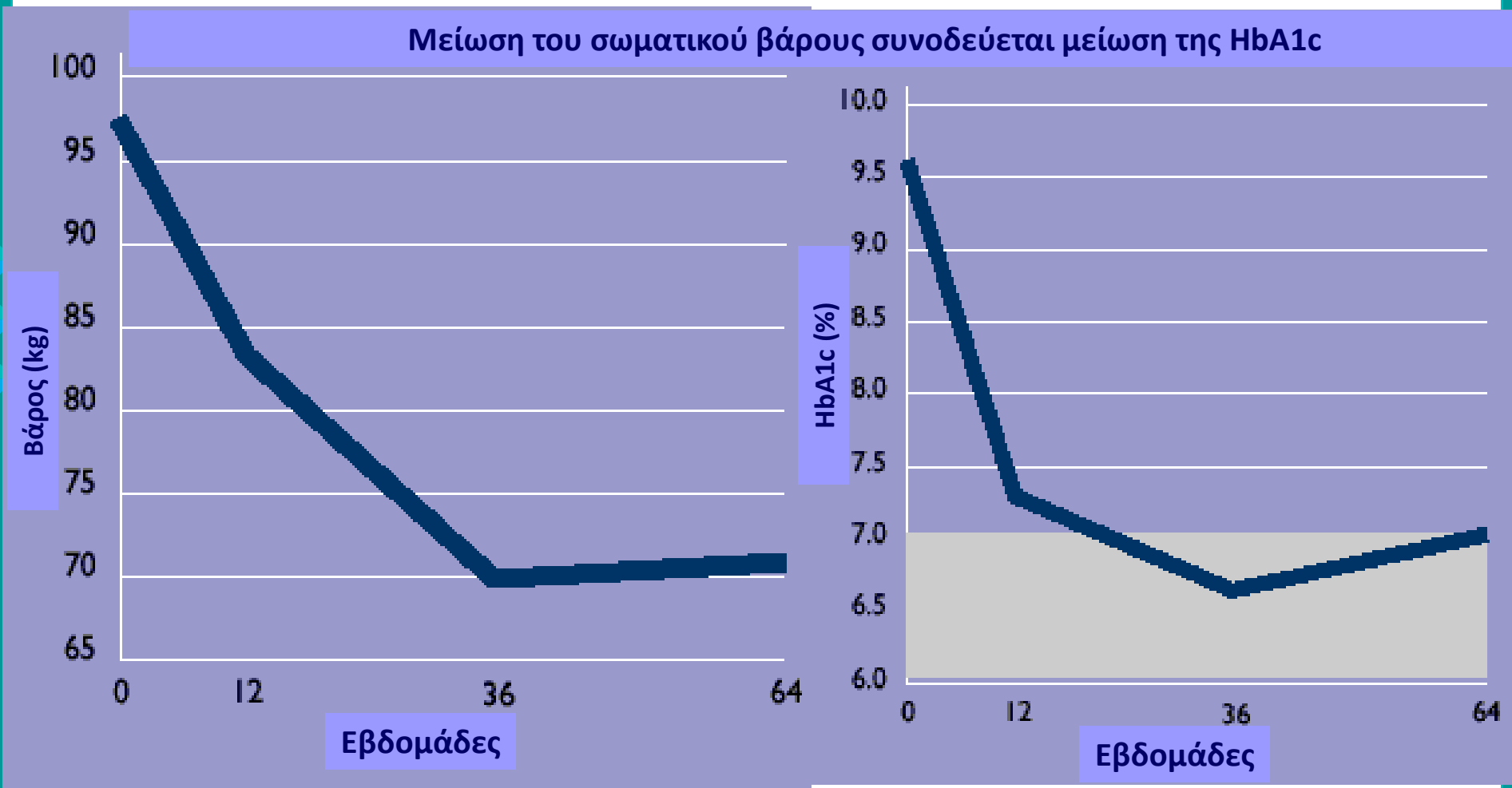

Δομή της ομιλίας

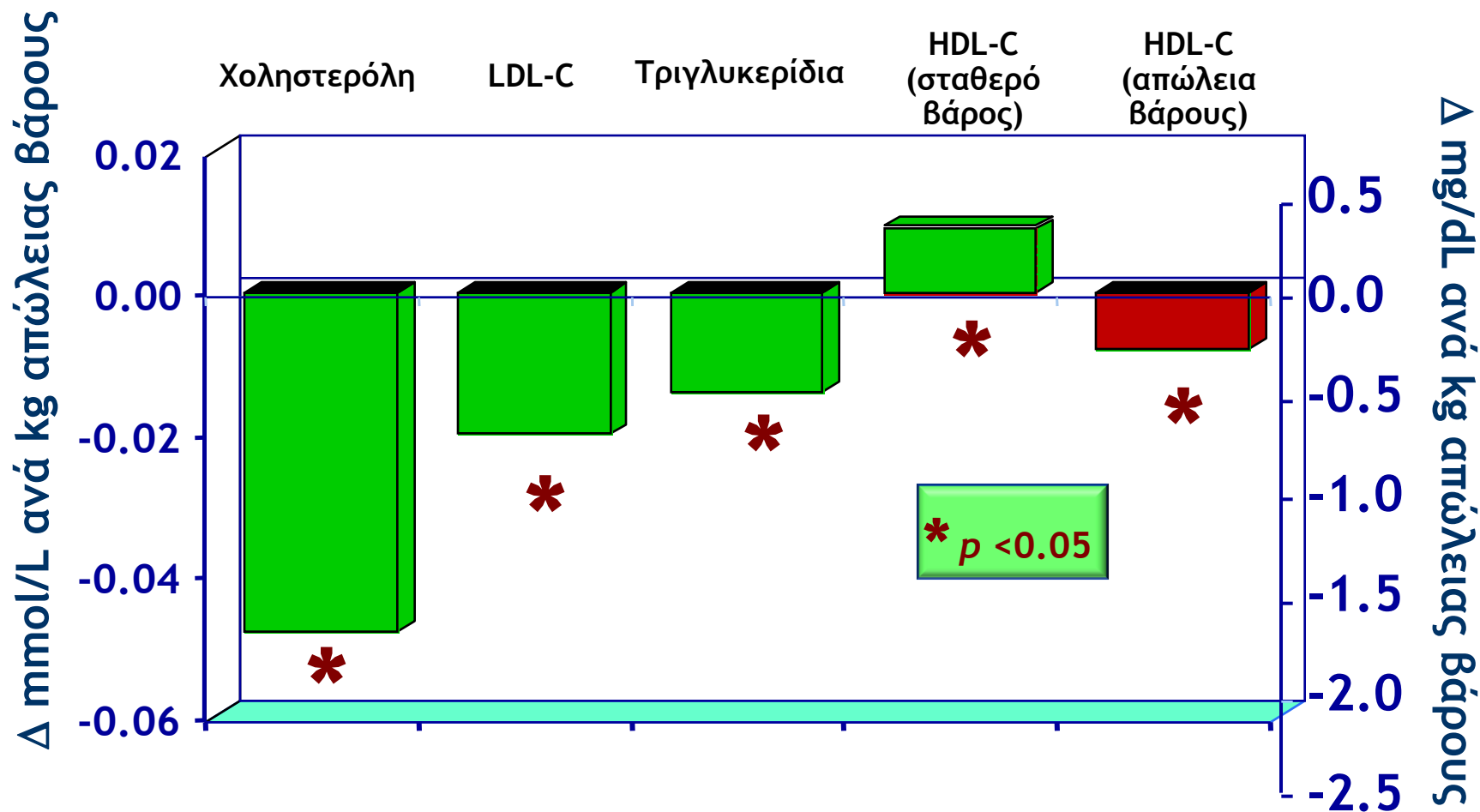
- Γενικά στοιχεία για την παχυσαρκία
- Οι επιπτώσεις της παχυσαρκίας στην υγεία
- Ο επωφελής ρόλος της απώλειας βάρους

Η απώλεια βάρους σε παχύσαρκους διαβητικούς τύπου 2, συνοδεύεται πάντα από σημαντική βελτίωση της γλυκαιμίας

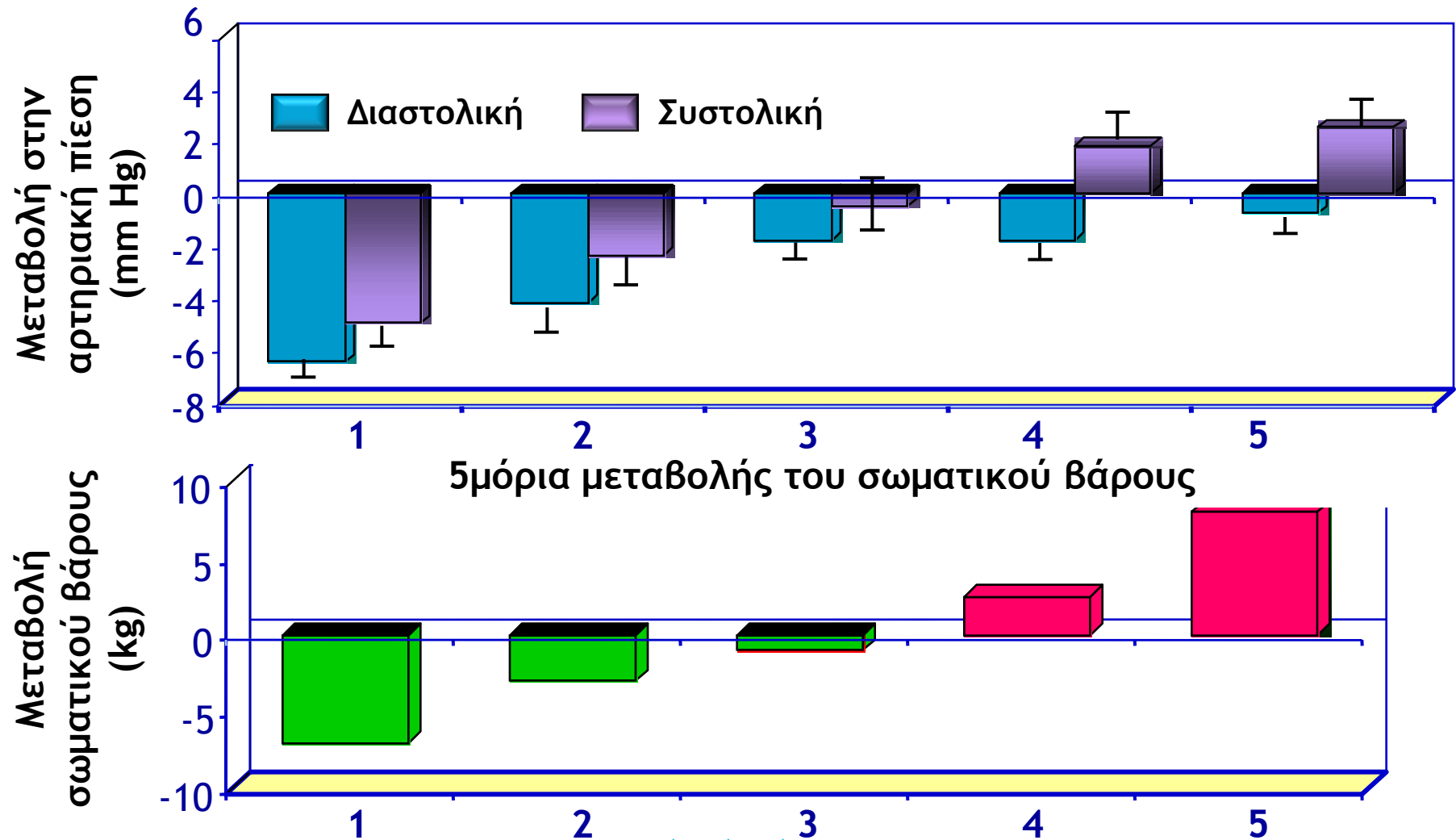
Μείωση του σωματικού βάρους συνοδεύεται μείωση της HbA1c

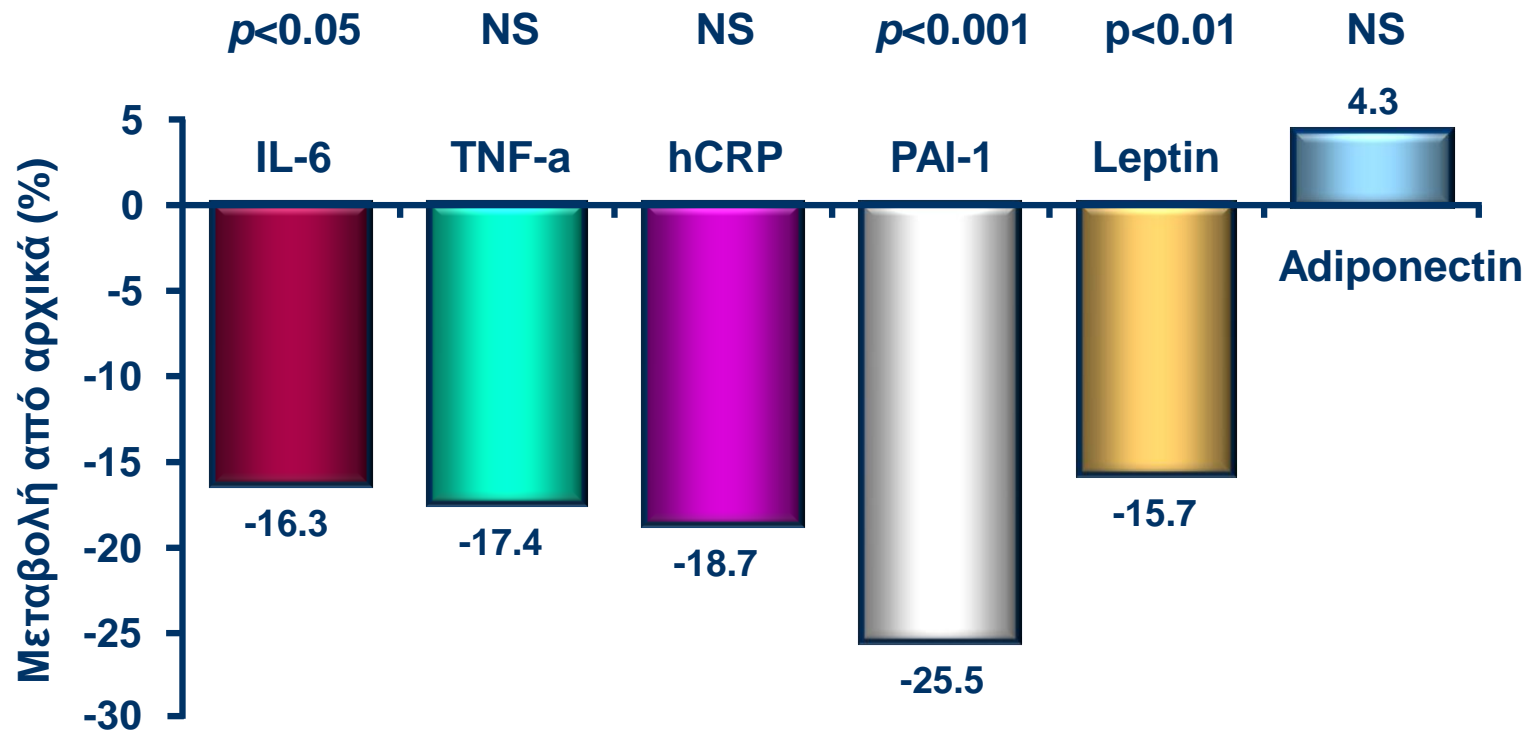
Τα λιπίδια αίματος βελτιώνονται μετά απώλεια βάρους Μετα-ανάλυση 70 κλινικών μελετών

Η συσχέτιση μεταξύ μεταβολής του σωματικού βάρους και της αρτηριακής πίεσης

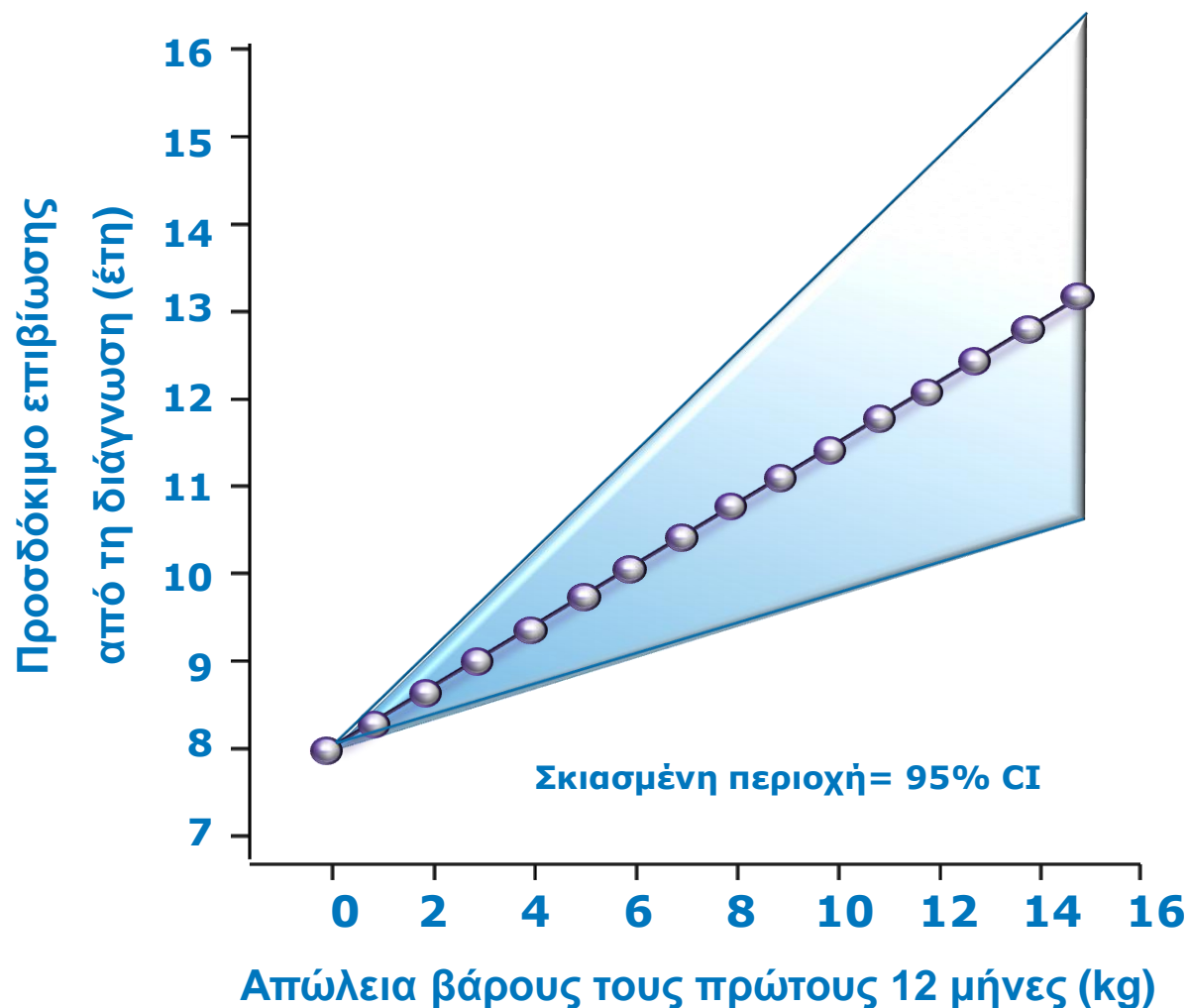
Οφέλη από την απώλεια βάρους στις κυττοκίνες, παχύσαρκων ατόμων

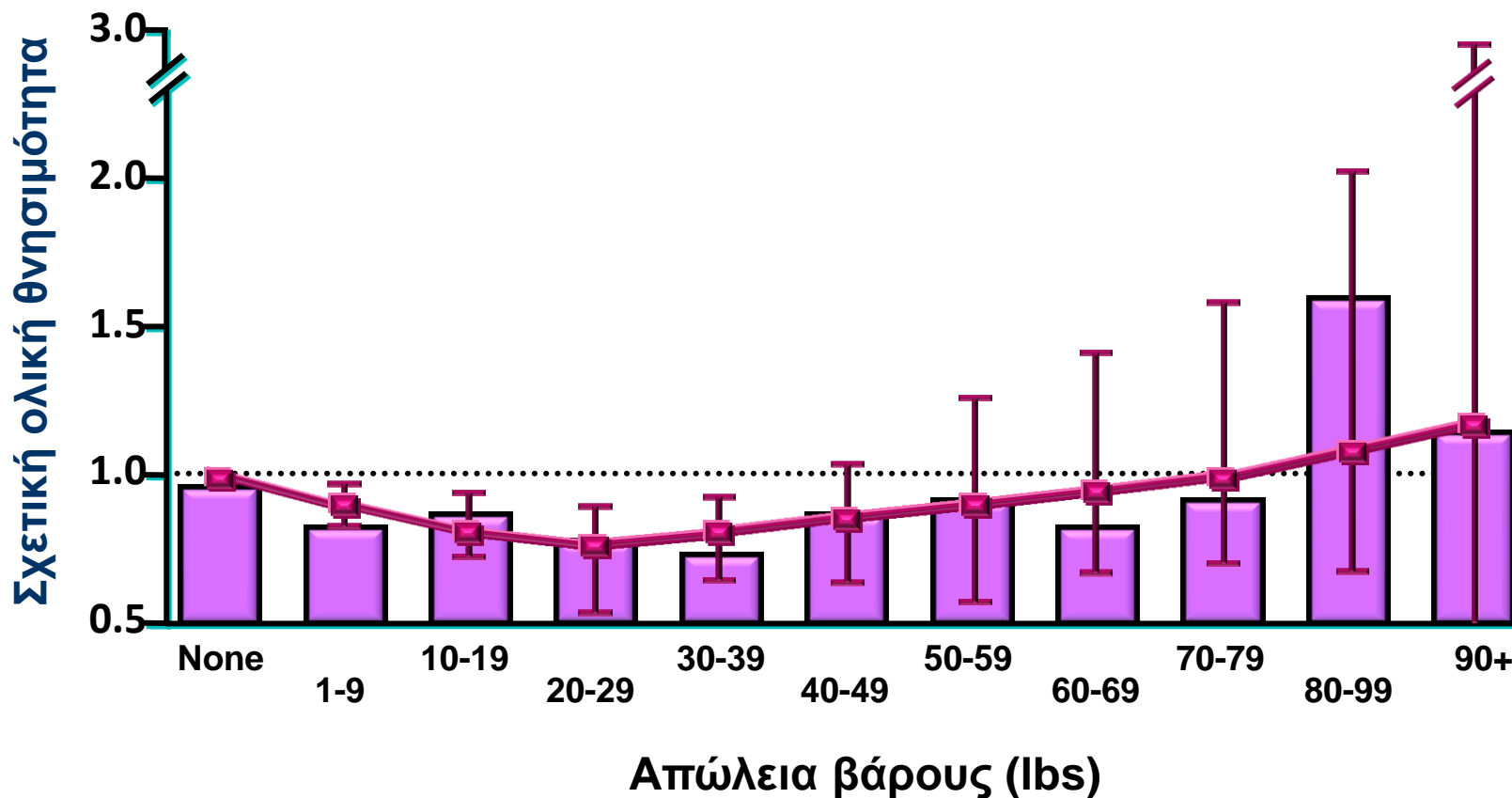
Οι ευεργετικές επιδράσεις της εκούσιας απώλειας βάρους

Το προσδόκιμο επιβίωσης αυξάνεται με την εκούσια απώλεια βάρους κατά το 1^ο έτος της διάγνωσης του διαβήτη τύπου 2

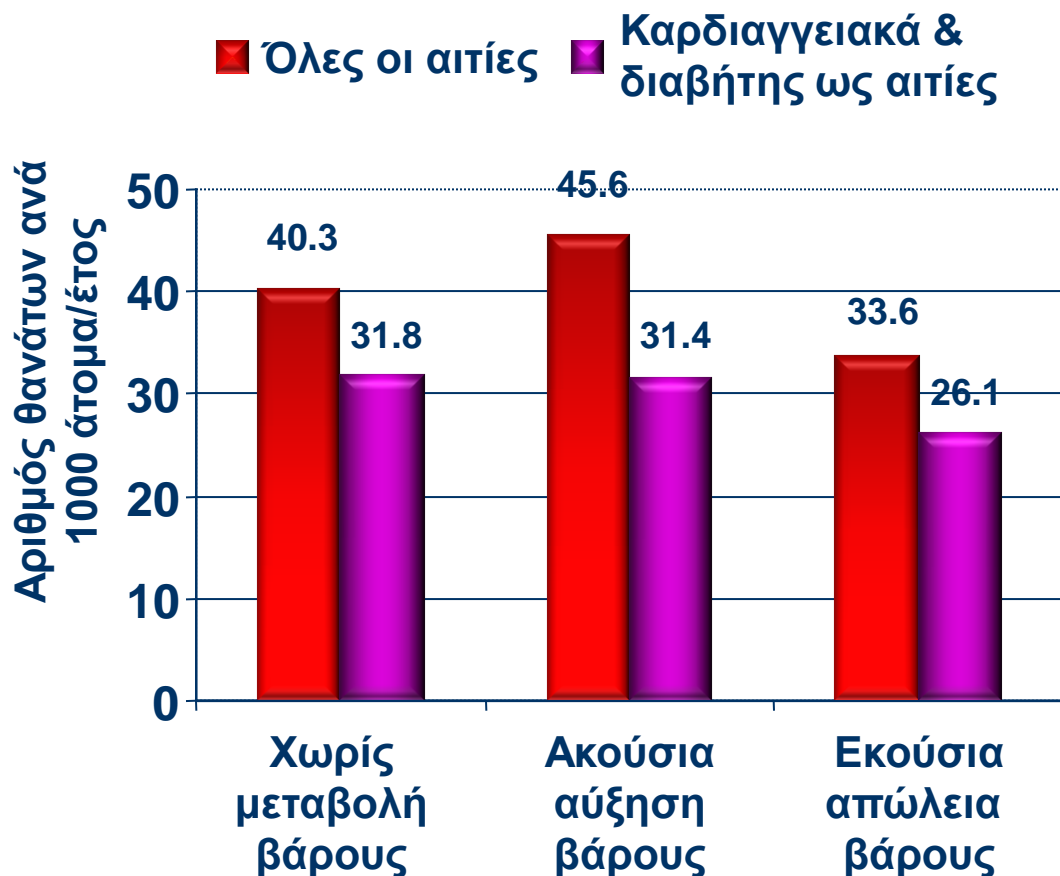
Εκούσια απώλεια βάρους σχετίζεται με μειωμένη θνησιμότητα σε τύπου 2 διαβητικά άτομα

1 λίμπρα (lb) = 453,59 γραμμάρια (g)

Εκούσια απώλεια βάρους σχετίζεται με μειωμένη θνησιμότητα, σε άτομα με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2

Εκούσια απώλεια βάρους συνεπάγεται μείωση του σχετικού κινδύνου κατά:

- 22% ↓ θνητότητα από όλες τις αιτίες
- 24% ↓ θνητότητα από καρδιαγγειακά & διαβήτη

Μείωση των σχετιζόμενων με την παχυσαρκία καρκίνων, μετά χειρουργική πρόκληση απώλειας βάρους – SOS Study

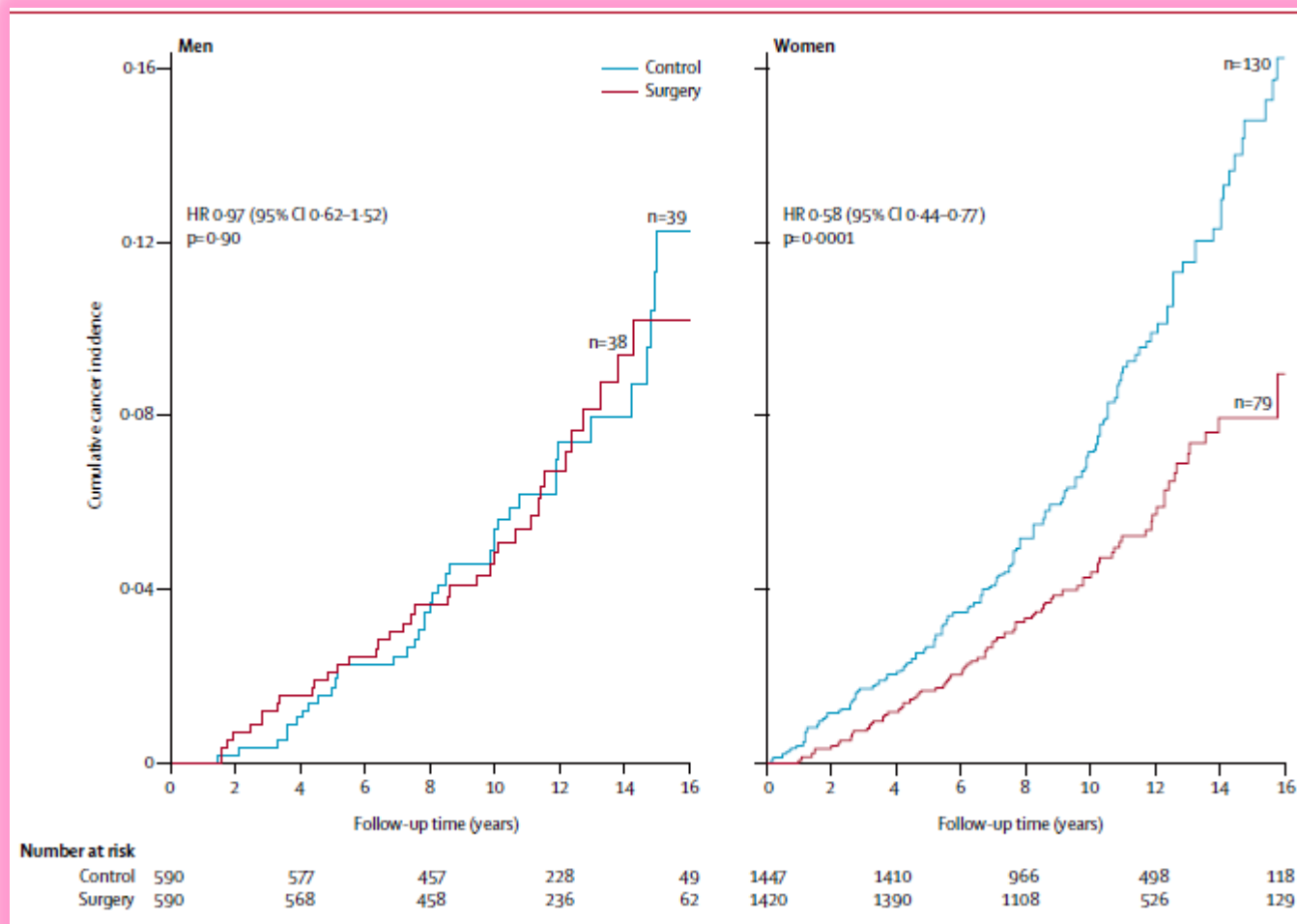

Figure 3: The unadjusted cumulative fatal plus non-fatal cancer incidence from the start of the intervention by sex in surgically treated obese individuals and in obese control individuals

Η απώλεια βάρους (βαριατρική Rx) μειώνει τη θνητότητα - SOS Study

